

Mechanismus civilní ochrany Evropské unie

Bc. Tomáš Wencel

Diplomová práce
2025

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta logistiky a krizového řízení

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně

Fakulta logistiky a krizového řízení

Ústav krizového řízení

Akademický rok: 2024/2025

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení:	Bc. Tomáš Wencel
Osobní číslo:	L23350
Studijní program:	N1032A020002 Bezpečnost společnosti
Specializace:	Rizikové inženýrství
Forma studia:	Kombinovaná
Téma práce:	Mechanismus civilní ochrany Evropské unie

Zásady pro vypracování

- Zpracujte literární rešerši na předmětnou problematiku civilní ochrany a Evropské unie.
- Představte a analyzujte Mechanismus civilní ochrany Evropské unie.
- Vymezte roli České republiky v Mechanismu civilní ochrany Evropské unie.
- Na základě zjištěných výsledků vyhodnotte a navrhnete cestu aktivace civilní ochrany Evropské unie.
- Zhodnotte jeho implementaci do praxe.

Forma zpracování diplomové práce: **tištěná/elektronická**

Seznam doporučené literatury:

1. ŘEHÁK, David; MARTÍNEK, Bohumír a LEGIERSKÁ, Petra. *Ochrana obyvatelstva v kontextu aktuálních bezpečnostních hrozeb*. 2. rozšířené vydání. V Ostravě: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství. SPBI Spektrum. Červená řada, 2019. ISBN 978-80-7385-220-7.
2. SADÍLEK, Zdeněk; PÁLKOVÁ, Barbora a KALAMÁR, Štěpán. *Krizové řízení a Integrovaný záchranný systém*. Praha: Vysoká škola finanční a správní. Educopress, 2019. ISBN 978-80-7408-192-7.
3. STRUŽIK, Edward. *Firestorm: How wildfire will shape our future*. Washington: Island Press, 2017. ISBN 978-1-61091-819-0.
4. VILÁŠEK, Jan a FUS, Josef. *Krizové řízení v ČR na počátku 21. století*. Karolinum, 2023. ISBN 978-80-246-5514-7.
5. WIDMALM, Sten; PARKER, Charles and PERSSON, Thomas. *Civil Protection Cooperation in the European Union*. Palgrave Macmillan Cham, 2019. ISBN 978-3-030-02858-9.

Další odborná literatura dle doporučení vedoucí diplomové práce.

Vedoucí diplomové práce: **Ing. Livia Ranocha, Ph.D. MPA**
Ústav krizového řízení

Datum zadání diplomové práce: **2. prosince 2024**
Termín odevzdání diplomové práce: **25. dubna 2025**

L.S.

prof. Ing. Zuzana Tučková, Ph.D.
děkanka

Ing. et Ing. Jiří Konečný, Ph.D.
ředitel ústavu

Ve Zlíně dne 2. prosince 2024

PROHLÁŠENÍ AUTORA DIPLOMOVÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že

- odevzdáním diplomové práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb., v platném znění bez ohledu na výsledek obhajoby;
- diplomová práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému a bude dostupná k nahlédnutí;
- jedno vyhotovení diplomové práce v listinné podobě bude ponecháno Univerzitě Tomáše Bati ve Zlíně k uložení;
- na moji diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3;
- podle § 60 odst. 1 autorského zákona má Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- podle § 60 odst. 2 a 3 mohu užít své dílo – diplomovou práci – nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování diplomové práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky diplomové práce využít ke komerčním účelům;
- pokud je výstupem diplomové práce jakýkoliv softwarový produkt, považují se za součást práce rovněž i zdrojové kódy, popř. soubory, ze kterých se projekt skládá; neodevzdání této součásti může být důvodem k neobhájení práce.

Prohlašuji, že

- jsem na diplomové práci pracoval(a) samostatně a použitou literaturu jsem řádně citoval(a); v případě publikace výsledků budu uveden(a) jako spoluautor;
- odevzdaná verze diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou obsahově totožné.

V Uherském Hradišti, dne 23.04.2025

.....
podpis autora

ABSTRAKT

Tato diplomová práce se zaměřuje na analýzu fungování Mechanismu civilní ochrany Evropské unie a jeho uplatnění v podmínkách České republiky. Cílem práce je navrhnout konkrétní zlepšení připravenosti a reakce na mimořádné události, a to na základě teoretických poznatků a praktické případové studie povodní na řece Moravě v roce 2024. Práce využívá metod, které umožnily komplexní zhodnocení systému krizového řízení, identifikaci klíčových hrozeb a slabých míst a návrh efektivních opatření. Zjištění poukazují na důležitost koordinace mezi národními a evropskými nástroji a potřebu pravidelného školení a informování veřejnosti.

Klíčová slova: analýza rizik, Evropské unie, krizové řízení, Mechanismus civilní ochrany EU, povodně

ABSTRACT

This thesis focuses on the analysis of the functioning of the European Union Civil Protection Mechanism and its application within the context of the Czech Republic. The aim of the thesis is to propose concrete improvements in preparedness and response to emergencies, based on theoretical knowledge and a practical case study of the 2024 floods on the Morava River. The thesis employs methods that allowed for a comprehensive assessment of the crisis management system, identification of key threats and weaknesses, and the proposal of effective measures. The findings highlight the importance of coordination between national and European instruments and the need for regular training and public information.

Keywords: risk analysis, European Union, crisis management, EU Civil Protection Mechanism, floods

Tímto bych chtěl poděkovat své vedoucí práce Ing. Lívii Ranocha, Ph.D. MPA za příkladné vedení mé diplomové práce a za uklidňování v těžkých chvílích při psaní. Dále bych chtěl poděkovat panu kpt. Ing. Romanu Franclovi z MV – generálního ředitelství HZS ČR za součinnost při psaní této diplomové práce.

OBSAH

ÚVOD.....	11
CÍL PRÁCE A POUŽITÉ METODY.....	13
1.1 VÝZKUMNÉ OTÁZKY A HYPOTÉZY	13
1.2 POUŽITÉ METODY	13
1.3 POSTUP ZPRACOVÁNÍ	14
I TEORETICKÁ ČÁST	16
2 CIVILNÍ OCHRANA A EVROPSKÁ UNIE	17
2.1 HISTORICKÝ VÝVOJ CIVILNÍ OCHRANY V EVROPĚ	18
2.2 PRÁVNÍ ZÁKLAD MECHANISMU	18
2.3 STŘEDISKO PRO KOORDINACI ODEZVY NA MIMOŘÁDNÉ UDÁLOSTI.....	19
2.3.1 Národní operační a informační středisko	19
2.4 EVROPSKÝ SOUBOR CIVILNÍ OCHRANY	20
2.4.1 Rozsah a cíle ECPP	23
2.4.2 Struktura certifikační matice	23
2.4.3 Kritéria hodnocení.....	23
2.4.4 Hodnoticí systém.....	25
2.5 RESCĚU – EUROPEAN COMMISSION.....	25
2.6 FINANCOVÁNÍ CIVILNÍ OCHRANY EVROPSKÉ UNIE	26
2.6.1 Členské státy a finanční prostředky	30
2.6.2 Administrativní postup a časové lhůty	31
2.6.3 Příjemci podpory a podmínky jejich určení	31
2.6.4 Požadované dokumenty pro určení příjemce	31
2.6.5 Způsobnost financování	32
2.6.6 Dokumenty pro žádost	32
2.6.7 Dopravní náklady na provoz	33
3 ČESKÁ REPUBLIKA V KONTEXTU S MECHANISMEM CIVILNÍ OCHRANY EVROPSKÉ UNIE	35
3.1 POMOC ČESKÉ REPUBLIKY V ZAHRANIČÍ – FRANCIE	35
3.2 POMOC ČESKÉ REPUBLIKY V ZAHRANIČÍ – ŘECKO.....	37
4 TÝMY TECHNICKÉ POMOCI A PODPORY.....	40
4.1 PRINCIP TÝMŮ TECHNICKÉ POMOCI A PODPORY	41
4.2 POŽADAVKY NA ODBORNOST PRACOVNÍKŮ.....	42
4.2.1 Výcvik a cvičení pracovníků.....	43
4.2.2 Operační zařazení.....	44
4.3 TECHNICKÁ A ADMINISTRATIVNÍ PODPORA	44
ZÁVĚREČNÁ KAPITOLA TEORETICKÉ ČÁSTI.....	47
II PRAKTICKÁ ČÁST.....	49

5	ANALÝZA HISTORICKÉHO VÝVOJE POVODNÍ NA ŘECE MORAVĚ V LETECH 1997 A 2024.....	50
5.1	SROVNÁNÍ REAKCE NA MIMOŘÁDNÉ UDÁLOSTI V LETECH 1997 A 2024	51
5.2	NASAZENÍ A KOORDINACE MECHANISMU CIVILNÍ OCHRANY EVROPSKÉ UNIE V ROCE 2024.....	52
5.3	MATERIÁLNÍ POMOC A JEJÍ LOGISTIKA.....	53
6	ANALÝZA RIZIK – HODNOCENÍ SYSTÉMU	56
6.1	VYUŽITÍ PODPORY MECHANISMU CIVILNÍ OCHRANY EVROPSKÉ UNIE.....	59
6.1.1	Multi-kriteriální analýza.....	59
6.1.2	Analýza nákladů a přínosů	60
6.2	CESTA AKTIVACE MECHANISMU A ZHODNOCENÍM HROZEB PŘI POVODNÍCH NA ŘECE MORAVĚ	62
6.2.1	Matice rizik.....	63
6.2.2	Fault tree Analysis.....	65
7	INFORMAČNÍ LETÁK SMĚREM K VĚŘEJNOSTI.....	73
8	SHRNUTÍ A INTERPRETACE VÝSLEDKŮ	75
	DISKUSE	78
	ZÁVĚR.....	79
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	81
	SEZNAM OBRÁZKŮ	87
	SEZNAM TABULEK.....	88
	SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK	89
	SEZNAM PŘÍLOH.....	91
9	PŘÍLOHA P I: INFORMAČNÍ LETÁK SMĚREM K VĚŘEJNOSTI.....	92

ÚVOD

V posledních desetiletích čelí Evropská unie rostoucím výzvám v oblasti civilní ochrany, a to nejen v důsledku klimatických změn, ale také kvůli zvyšující se urbanizaci, mezinárodní migraci, technologickým rizikům a geopolitickému napětí. Přírodní katastrofy, jako jsou povodně, lesní požáry, zemětřesení nebo pandemie, se stávají častějšími a jejich dopady závažnějšími. Vzhledem k omezeným kapacitám jednotlivých států se ukazuje jako nezbytné zavádět nástroje, které umožní efektivní a rychlou přeshraniční spolupráci. Jedním z klíčových mechanismů, který byl vytvořen s cílem zajistit tuto spolupráci, je Mechanismus civilní ochrany Evropské unie. Výběr tématu této diplomové práce je veden především aktuálností a rostoucí důležitostí problematiky civilní ochrany v rámci Evropské unie, zejména v kontextu extrémních povětrnostních jevů a krizových situací, jako byly povodně na řece Moravě v roce 2024. Tyto události znovu ukázaly, že i přes pokroky v oblasti krizového řízení existují stále rezervy, a to nejen na národní, ale i evropské úrovni. Právě potřeba komplexní a koordinované reakce na mimořádné události, která přesahuje hranice jednotlivých států, je základním východiskem pro zkoumání efektivity Mechanismu civilní ochrany Evropské unie.

Tato práce se nesoustředí pouze na popis teoretického rámce fungování mechanismu, ale analytickým způsobem zhodnocuje jeho uplatnění v praxi, zejména ve vztahu k České republice. Zvláštní důraz je kladen na praktickou část, která se věnuje analýze povodní na řece Moravě v letech 1997 a 2024, srovnání národního postupu v krizové reakci, vyhodnocení podpory ze strany EU včetně logistických a materiálních aspektů, a návrhům na zlepšení systému krizového řízení. Práce využívá více analytických přístupů zejména SWOT analýzu, multi-kriteriální analýzu MCA, analýzu nákladů a přínosů CBA, Matici rizik a FTA neboli analýzu poruch stromu, které poskytují komplexní pohled na silné a slabé stránky systému, potenciální rizika a návrhy opatření ke zlepšení připravenosti.

Jedním z praktických výstupů diplomové práce je rovněž vytvoření návrhu plakátu zaměřeného na informovanost veřejnosti, ve kterém budou obsaženy postupy při mimořádných událostech. Tento plakát reaguje na možné nedostatky ve veřejné připravenosti a informovanosti během povodní v roce 2024. Očekávaným přínosem této práce je nejen identifikace slabých míst v systému reakce na mimořádné události a návrh opatření ke zvýšení efektivity systému, ale také přispění k širší odborné diskusi o praktické využitelnosti evropských nástrojů civilní ochrany, zejména v kontextu České republiky.

Výsledky a doporučení mohou být využity nejen odbornou veřejností, ale také orgány krizového řízení a státní správy při revizi národních plánů a strategií ochrany obyvatelstva.

CÍL PRÁCE A POUŽITÉ METODY

Cílem diplomové práce je vytvořit návrh zlepšení připravenosti České republiky na mimořádné události prostřednictvím analýzy fungování Mechanismu civilní ochrany Evropské unie, se zaměřením na reakci státu při povodních v roce 2024 a na základě těchto zjištění formulovat konkrétní doporučení pro krizové řízení a informovanost veřejnosti.

1.1 Výzkumné otázky a hypotézy

Aby bylo možné naplnit cíl práce, jsou stanoveny následující **výzkumné otázky**:

- VO1 – Jaká je úroveň připravenosti České republiky na mimořádné události z hlediska schopnosti aktivovat a využít Mechanismus civilní ochrany Evropské unie?
- VO2 – Jaké faktory vedly k aktivaci Mechanismu civilní ochrany Evropské unie při povodních v roce 2024 na řece Moravě a jaké byly hlavní slabiny v národní reakci?
- VO3 – Jaká opatření mohou být navržena k posílení připravenosti a reakce České republiky na základě identifikovaných rizik a provedených analýz?

Položeným výzkumným otázkám byly zpracovány následující **hypotézy**:

H1 – Česká republika není v současnosti dostatečně připravena na zvládnutí mimořádné události bez využití zahraniční pomoci prostřednictvím Mechanismu civilní ochrany Evropské unie,

H2 – Mezi hlavní důvody aktivace Mechanismu civilní ochrany Evropské unie během povodní v roce 2024 patřily technické a logistické nedostatky, opožděná reakce krizového řízení a neefektivní komunikace směrem k veřejnosti,

H3 – Zavedení preventivních opatření, jako je zlepšení informovanosti veřejnosti, rozšíření zásobovací infrastruktury a optimalizace rozhodovacích procesů, povede ke snížení pravděpodobnosti aktivace Mechanismu civilní ochrany Evropské unie při obdobných událostech.

1.2 Použité metody

Diplomová práce využívá kombinaci kvalitativních a kvantitativních metod. Jednotlivé analytické nástroje byly zvoleny tak, aby přímo směřovaly k naplnění cíle práce, tedy

k vytvoření návrhu zlepšení připravenosti a odezvy na krizové situace. Metody jsou propojeny a navazují na sebe.

SWOT analýza

Slouží k identifikaci silných a slabých stránek systému krizového řízení, stejně jako příležitostí a hrozeb. Výsledky poskytují vstupy pro další kroky, zejména identifikaci rizik.

Multi-kriteriální analýza MCA

Uplatněna při rozhodování mezi alternativními řešeními například logistické možnosti a distribuce pomoci. Váhové faktory reflektují praktické aspekty, jako je dostupnost, efektivita, koordinace.

Analýza nákladů a přínosů CBA

Umožňuje vyhodnotit efektivitu zvolených opatření, konkrétně v oblasti využití vybavení při povodních. Zohledňuje náklady a očekávané přínosy pro oběť i stát.

Matice rizik

Použita pro kvantifikaci vybraných hrozeb na základě pravděpodobnosti výskytu a závažnosti dopadu. Z matice je vybrána nejzávažnější hrozba pro další analýzu.

Analýza stromu poruch FTA

Tato metoda je využita pro určení hlavní vrcholové události „*aktivace Mechanismu civilní ochrany Evropské unie*“ a sestavení stromu událostí do jednotlivých příčin a jejich kombinací. Umožňuje výpočet pravděpodobnosti vrcholové události a odvození preventivních opatření.

1.3 Postup zpracování

Pro naplnění cíle diplomové práce a zodpovězení stanovených výzkumných otázek byl zvolen systematický a víceúrovňový přístup, který propojuje teoretická východiska s praktickými výstupy. Zpracování práce se opírá o kombinaci analytických nástrojů, případových studií a interpretaci reálných dat, přičemž jednotlivé kroky na sebe logicky navazují a umožňují jak hlubší porozumění problematice, tak návrh konkrétních zlepšení.

Postup zpracování diplomové práce:

- **Studium odborné literatury a evropské legislativy** – především Rozhodnutí č. 1313/2013/EU a jeho novelizace, dokumentace Evropské komise a národní strategické dokumenty krizového řízení,
- **Analýza případových studií** – povodně na řece Moravě v letech 1997 a 2024 jako příklad rozsáhlé krizové situace v České republice a aplikace Mechanismu,
- **Využití reálných dat** – z veřejně dostupných situačních zpráv, dokumentů Hasičského záchranného sboru České republiky, informací od Ministerstva vnitra, dále součinnost s kpt. Ing. Romanem Franclem z MV – generálního ředitelství HZS ČR a využití dalších oficiálních zdrojů,
- **Aplikace analytických metod** – implementace jednotlivých metod dle výše popsané struktury. Vzájemná návaznost metod umožňuje kombinaci kvantitativního i kvalitativního pohledu,
- **Formulace návrhů a doporučení** – na základě výsledků analýz, včetně návrhu na vytvoření informačního letáku pro veřejnost.

I. TEORETICKÁ ČÁST

2 CIVILNÍ OCHRANA A EVROPSKÁ UNIE

Rostoucí frekvence a závažnost přírodních katastrof i krizí způsobených lidskou činností na konci 20. století vedly v rámci Evropské unie k posílení úsilí na posun úrovně ochrany obyvatelstva, životního prostředí, majetku a kulturního dědictví na vyšší úroveň. Zároveň vzrostl důraz na rozvoj evropské solidarity při poskytování pomoci i mimo území Unie, v regionech zasažených rozsáhlými mimořádnými událostmi. V reakci na tuto potřebu vytvořila Evropská komise spolu s členskými státy nástroj určený pro případy, kdy jsou národní kapacity jednotlivých států překročeny a vyžadují vnější asistenci. Tento nástroj dnes nese označení Mechanismus civilní ochrany Unie s logem vyobrazeným na *obrázku 1*. Hlavní účel tohoto mechanismu je napomáhat, řídit a rozšiřovat aktivity členských států v oblasti civilní ochrany. Současně přispívá ke zvýšení efektivity systémů zaměřených na prevenci, připravenost a zvládání krizových událostí. Základní rámec a pravidla fungování Mechanismu jsou zakotveny v Rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady č. 1313/2013/EU, které bylo během svého vývoje opakovaně novelizováno – konkrétně v letech 2001, 2007, 2013 a naposledy v roce 2019. Poslední úpravy se zaměřily především na zefektivnění preventivních opatření a posílení společné kapacity Evropské unie a jejích členských států při řešení katastrof s rozsáhlými dopady. V současnosti Mechanismus civilní ochrany zahrnuje nejen na všech 27 členských států Evropské unie, ale také na Černou Horu, Island, Severní Makedonii, Norsko, Srbsko, Turecko a během přechodného období i na Spojené království. Tento rámec umožňuje pružnou a koordinovanou odpověď na mimořádné události jak v Evropě, tak v dalších částech světa, kde je evropská pomoc potřebná (Sadílek, Pálková, Kalamár, 2017; Kolektiv autorů, 2021).

Obrázek 1 Logo civilní ochrany Evropské Unie

Zdroj: Evropská komise, ©2025

2.1 Historický vývoj civilní ochrany v Evropě

Mechanismus civilní ochrany Evropské unie (dále jen „UCPM“) byl vytvořen v roce 2001 s cílem zlepšit koordinaci a spolupráci mezi členskými státy Evropské unie (dále jen „EU“) při zvládání přírodních a člověkem způsobených katastrof. Vznikl v reakci na potřebu efektivnějšího řízení krizových situací na území Unie i mimo ni (Evropská rada, Rada Evropské unie, 2024).

Počáteční fáze mechanismu byla zaměřena především na posílení výměny informací mezi členskými státy a vytvoření systému, který by umožnil rychlou reakci na mimořádné situace. Postupně byl mechanismus rozšiřován o konkrétní operační složky, jako jsou moduly civilní ochrany a programy školení a cvičení (Struzik, 2017; Evropská rada, Rada Evropské unie, 2024).

Významným milníkem byla reforma v roce 2013, kdy bylo přijato Rozhodnutí č. 1313/2013/EU, které modernizovalo a posílilo mechanismus. V roce 2019 bylo financování dále rozšířeno a vznikl tak systém s názvem rescEU, jenž umožňuje EU vlastnit strategické zásoby prostředků, jako jsou hasicí letadla nebo zdravotnické vybavení (Evropská rada, Rada, Evropské unie, 2024).

2.2 Právní základ mechanismu

Právní rámec UCPM je postaven na Rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady č. 1313/2013/EU, které stanovuje pravidla pro fungování mechanismu, jeho financování a zapojení jednotlivých států. Hlavními zásadami mechanismu jsou:

- dobrovolná účast členských států a partnerských zemí v poskytování pomoci,
- koordinace prostřednictvím Emergency Response Coordination Centre (dále jen „ERCC“), které je centrálním orgánem pro řízení pomoci,
- financování prostřednictvím rozpočtu EU – mechanismus poskytuje finanční podporu na přepravu, logistiku a operační náklady,
- ochrana nejen v rámci EU, ale i mimo ni – UCPM může být aktivován i pro mimoevropské katastrofy (Kolektiv autorů, 2021).

Doplňkové právní předpisy upravují specifické oblasti mechanismu, jako jsou způsoby nasazení modulů, pravidla financování či ochrana kritické infrastruktury. Opatření v oblasti

připravenosti Přípravenost na krizové situace je klíčovým prvkem UCPM (Kolektiv autorů, 2021).

2.3 Středisko pro koordinaci odezvy na mimořádné události

ERCC, hlavní operační centrum mechanismu, nepřetržitě monitoruje situaci v Evropě i ve světě. Koordinuje poskytování pomoci mezi státy, spravuje Evropský soubor civilní ochrany (dále jen „ECPP“) a organizuje nasazení týmů (Evropská komise, 2024).

2.3.1 Národní operační a informační středisko

Úkoly Národního operačního a informačního střediska (dále jen „NOPIS“) v oblasti operačního řízení se soustředí především na zajištění reakce na rozsáhlé mimořádné události (dále jen „MU“), které se vyskytují jak na území České republiky, tak v zahraničí. Středisko nepřetržitě monitoruje a analyzuje informace o závažných událostech, zajišťuje odpovídající opatření a předává klíčové sdělení odpovědným pracovníkům ve službě Ministerstva vnitra – generálního ředitelství hasičského záchranného sboru České republiky (dále jen „MV – GŘHZS ČR“) a orgánům, se kterými spolupracují. V rámci svých kompetencí slouží jako kontaktní bod pro mezinárodní spolupráci v oblasti řešení katastrof a koordinuje aktivity Mechanismu civilní ochrany Unie (Žůrek, 2022).

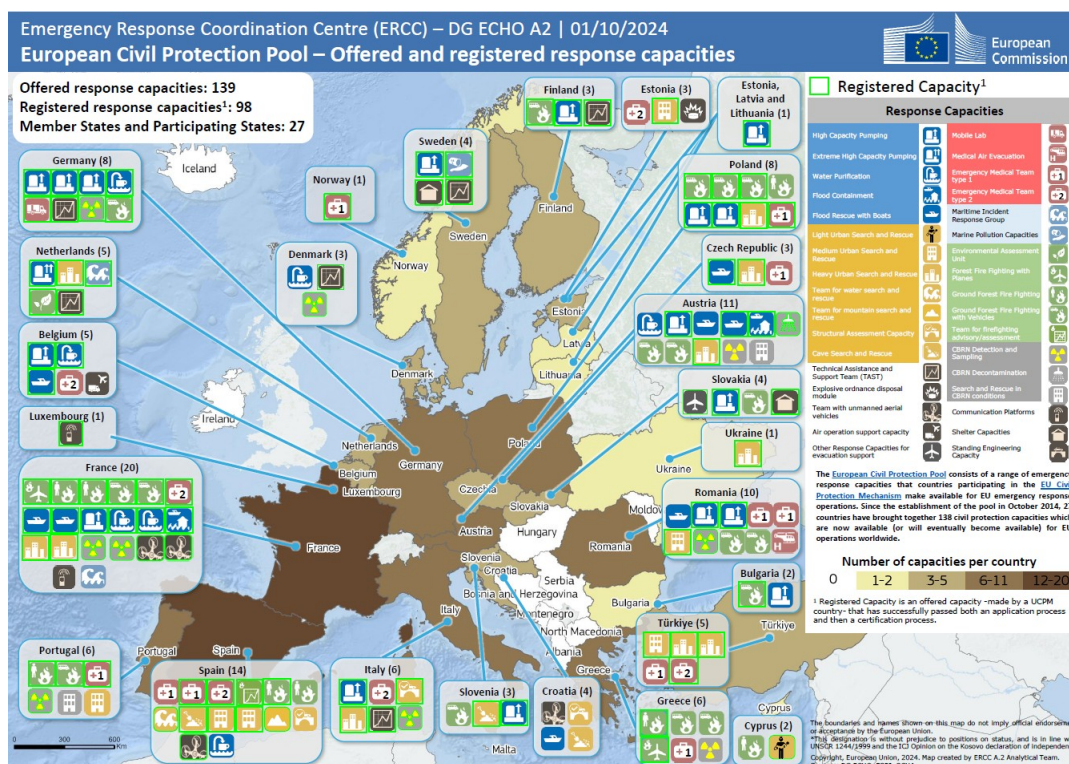
V rámci Mechanismu civilní ochrany EU NOPIS úzce spolupracuje se Střediskem pro koordinaci odezvy na mimořádné události, s nímž komunikuje prostřednictvím Společného komunikačního a informačního systému pro mimořádné události (dále jen „CECIS“). Tento systém umožňuje efektivní sdílení informací a koordinaci poskytování pomoci mezi členskými státy EU. Kromě evropských struktur se NOPIS podílí i na spolupráci s NATO, konkrétně s jeho Střediskem pro koordinaci odezvy na katastrofy, které slouží k řízení mezinárodních operací při rozsáhlých krizových situacích (Žůrek, 2022).

NOPIS zároveň plní klíčovou roli při příjmu a předávání informací o mimořádných událostech, které mohou ohrozit veřejné zdraví a mít mezinárodní dopad. V takových případech koordinuje komunikaci nejen s členskými státy EU, ale také se Světovou zdravotnickou organizací (dále jen „WHO“) a dalšími relevantními institucemi. Významnou činností NOPIS je rovněž organizace poskytování humanitární pomoci, kterou zabezpečuje ve spolupráci s útvarem statistiky a humanitární pomoci MV – GŘHZS ČR. Pomoc může být poskytnuta ve formě materiální podpory, vyslání záchranářských jednotek či specialistů,

případně finanční pomoci, a to jak v rámci EU, tak v rámci širšího mezinárodního kontextu (Žůrek, 2022).

2.4 Evropský soubor civilní ochrany

Evropský soubor civilní ochrany, jak jej definuje Rozhodnutí č. 1313/2013/EU, představuje soubor dobrovolně předem vyčleněných kapacit členských států určených k rychlé a efektivní reakci v případě mimořádných událostí. Tyto kapacity zahrnují moduly civilní ochrany, další operační kapacity a odborníky z různých oblastí krizového řízení. Každá z těchto jednotek je primárně vyčleněna k poskytnutí pomoci v rámci Mechanismu civilní ochrany EU, avšak členské státy je mohou využívat také pro své vnitrostátní potřeby. V případě jejich nasazení do zahraniční operace zůstávají kapacity pod velením a řízením domovského členského státu, což jim umožňuje zachovat operační autonomii a pružně reagovat na vývoj situace v místě zásahu. Pokud by si to vyžádaly národní priority nebo jiné závažné okolnosti, mohou být z mezinárodní mise kdykoli staženy, přičemž rozhodnutí o jejich dalším využití zůstává plně v kompetenci vysílajícího státu, vyobrazení členských států je vyobrazeno na *obrázku 2*. (Wildmalm, Parker, Persson, 2019; Evropská unie, ©2025).

Obrázek 2 ECPP mapa

Zdroj: Evropská komise ©2024

ECPP zahrnuje předem registrované kapacity členských států, které mohou být nasazeny při mimořádných událostech. Jde o specializované týmy, techniku a materiální pomoc, například druhy těchto modulů civilní ochrany evropské unie podle Generálního ředitelství Hasičského záchranného sboru:

- 1. Modul pro vysokokapacitní odčerpávání – Odčerpává vodu ze zaplavených oblastí, provádí čerpání vody na pomoc hašení požárů,*
- 2. Modul pro čištění vody – Zajišťuje pitnou vodu, provádí kontrolu kvality vody,*
- 3. Modul pro vyhledávání a záchranné práce ve městech ve středně těžkých podmínkách – Vyhledává, lokalizuje a zachraňuje oběti, které jsou pod troskami zřízených domů, vyprošťuje osoby při dopravních nehodách a poskytuje první pomoc,*
- 4. Modul pro vyhledávání a záchranné práce ve městech v těžkých podmínkách – Vyhledává, lokalizuje a zachraňuje oběti, které jsou pod troskami zřízených domů, vyprošťuje osoby při dopravních nehodách a poskytuje první pomoc,*
- 5. Modul pro letecké hašení lesních požárů s pomocí vrtulníků – Provádí hašení ze vzduchu při velkých lesních požárech a požárech vegetace,*
- 6. Modul pro letecké hašení lesních požárů s pomocí letadel – Provádí hašení ze vzduchu při velkých lesních požárech a požárech vegetace,*
- 7. Modul předsunuté zdravotnické jednotky – Na místě katastrofy provádí třídění pacientů, stabilizuje jejich stav a připravuje je na převoz do nemocnice,*
- 8. Modul předsunuté zdravotnické jednotky s chirurgií – Na místě katastrofy provádí třídění pacientů, provádí nezbytné chirurgické zákroky k záchraně života, stabilizuje stav zraněných a připravuje je na převoz do nemocnice,*
- 9. Modul polní nemocnice – Provádí lékařskou péči,*
- 10. Modul letecké evakuace obětí katastrofy – Přepravuje zraněné do nemocnice,*
- 11. Modul dočasné nouzové přístřeší – Zabezpečení přístřeší a základních služeb do doby, než oběti převezmou místní instituce či humanitární organizace; obsahuje stany s vytápěním, generátory elektrické energie, hygienická zařízení, dodávku pitné vody, přístřeší pro společenské aktivity,*

12. Modul chemické, biologické, radiologické a jaderné detekce a odběr vzorků (CBRN), (chemické, biologické, radiační nebo nukleární ohrožení) - Zaznamenává nebezpečí, vymezuje zamořené oblasti, provádí odběr vzorků,

13. Modul pro vyhledávání a záchranné práce v podmínkách CBRN – Vyhledávání a záchranné práce za použití speciálních oděvů,

14. Modul pro pozemní hašení lesních požárů – Přispívá k hašení velkých lesních požárů a požárů porostů pozemními prostředky,

15. Modul pro pozemní hašení lesních požárů s pomocí vozidel – Přispívá k hašení velkých lesních požárů a požárů porostů s pomocí vozidel,

16. Modul pro kontrolu šíření povodní – Zpevňuje stávající zařízení a buduje nové zábrany k prevenci záplav z řek, vodních nádrží a vodních cest se stoupající hladinou,

17. Modul pro povodňové záchranné práce s pomocí člunů – Provádí pátrání a záchranné zásahy ve vodě a pomáhá osobám uvázným v zaplavených oblastech s pomocí člunů. Poskytuje pomoc nutnou pro záchranu života a podle potřeby zajišťuje pokrytí základních potřeb,

18. Zdravotnický záchranný tým (EMT) typ 1 (stacionární): ambulantní neodkladná péče – Třídění, posuzování, první pomoc, stabilizace a přesměrování vážných urgentních případů, definitivní péče u méně závažných urgentních případů (traumatických i netraumatických),

19. Zdravotnický záchranný tým (EMT) typ 1 (mobilní): ambulantní neodkladná péče – Třídění, posuzování, první pomoc, stabilizace a přesměrování vážných urgentních případů, definitivní péče u méně závažných urgentních případů (traumatických i netraumatických),

20. Zdravotnický záchranný tým (EMT) typ 2: nemocniční neodkladná chirurgická péče – Akutní nemocniční péče, všeobecná a porodnická chirurgie v případě traumat a jiných vážných onemocnění,

21. Zdravotnický záchranný tým (EMT) typ 3: nemocniční péče o přesměrované pacienty – Komplexní nemocniční chirurgická péče o přesměrované pacienty včetně kapacity pro intenzivní péči. (Generální ředitelství HZS ČR, ©2025).

Každý modul prochází certifikací a cvičeními, aby splňoval standardy UCPM. O certifikaci pojednává příručka vydaná Evropskou komisí pro mechanismus civilní ochrany z března 2024 (Generální ředitelství HZS ČR, ©2025).

2.4.1 Rozsah a cíle ECPP

Tento dokument obsahuje certifikační matici, která se používá k certifikaci reakčních kapacit nabízených v rámci ECPP. Jeho cílem je zajistit standardizovanou metodiku hodnocení, přičemž vysvětluje logiku certifikační matice a poskytuje praktické pokyny pro její využití (Evropská komise, 2024).

2.4.2 Struktura certifikační matice

Certifikační matice je koncipována jako jednotný dokument, který umožňuje hodnotit schopnost reakce a zároveň sledovat změny během tří fází certifikačního procesu:

- konzultační návštěva,
- štábní – Table-Top cvičení TTX,
- taktické cvičení – Field Exercise – FX.

Tento přístup zajišťuje kontinuitu certifikačního procesu a umožňuje přímé monitorování pokroku dané kapacity. Poznámky z každé fáze se využívají pro zpětnou vazbu účastnické zemi po každém mezikroku a také pro vypracování finální certifikační zprávy (Evropská komise, 2024).

2.4.3 Kritéria hodnocení

cílem certifikačního procesu ECPP je posoudit, zda daná kapacita splňuje klíčová hodnotící kritéria, specifická pro Evropský soubor civilní ochrany:

Připravenost

kapacita musí mít zavedené všechny potřebné postupy pro hladkou přípravu na nasazení v mezinárodním prostředí. Mezi hlavní aspekty patří:

- logistické uspořádání, včetně plánování, nákupu, dopravy, zásobování, údržby a dalších nezbytných kroků během celého cyklu mise.
- připravenost personálu, který musí být obeznámen s UCPM minimálně na úrovni managementu a mít odpovídající jazykové znalosti a výcvik pro mezinárodní nasazení.
- finanční a právní opatření, tedy nezbytné dohody s národními orgány a rozpočtová opatření, která umožní okamžitou mobilizaci kapacity po přijetí žádosti o nasazení (Evropská komise, 2024).

Soběstačnost

Kapacita musí být schopna zajistit vlastní potřeby po dobu určitou dobu po příjezdu na místo nasazení. Tím se zajistí, že nepředstavuje zátěž pro hostitelskou zemi.

Hlavní prvky soběstačnosti zahrnují:

- ubytování a zajištění základních potřeb jako jsou přístřeší, generátory elektřiny, vodní a sanitární systémy, likvidace odpadu, kuchyňská zařízení a potraviny,
- finanční nezávislost – možnost využití hotovosti nebo kreditních karet,
- doprava – vlastní prostředky nebo zajištěná přeprava,
- skladování a údržba vybavení,
- zdravotnický a podpůrný personál,
- IT a komunikační systémy,
- zásoby paliva.

Interoperabilita

Schopnost spolupracovat s dalšími aktéry, včetně různých modulů a týmů. Hlavními aspekty jsou:

- schopnost komunikovat a spolupracovat s dalšími kapacitami,
- flexibilita a schopnost řešení problémů,
- sdílené taktické znalosti a společná terminologie,
- anglická jazyková způsobilost a kulturní povědomí,
- schopnost sdílení vybavení, výměny dat a informací.

Koordinace

Toto kritérium hodnotí, jak efektivně je kapacita schopna koordinovat svou činnost s dalšími nasazenými jednotkami nebo organizacemi. Hlavními prvky jsou:

- znalost dalších subjektů zapojených do reakce na krizové situace.
- schopnost integrace do širšího koordinačního systému nouzového řízení,
- porozumění systému koordinačního centra operací na místě,
- schopnost komunikace a reportování,

- účast na společných cvičeních a školeních UCPM.

Technické požadavky Pokud je to relevantní, jsou hodnoceny technické požadavky podle Přílohy II Prováděcího rozhodnutí UCPM (Evropská komise, 2024).

2.4.4 Hodnoticí systém

Každá položka v certifikační matici je hodnocena podle následující škály:

- efektivní (E) – tým plně splnil nebo překonal požadavky,
- dostačující (S) – tým splnil požadavek, ale existuje prostor pro zlepšení,
- základní (B) – tým nesplnil požadavky pro mezinárodní nasazení v rámci Mechanismu civilní ochrany EU,
- nevztahuje se (NA) – položku nelze hodnotit.

Pokud kapacita získá více než 50 % hodnocení „B“ v jednom z kritérií, nesplňuje minimální požadavky na certifikaci. V takovém případě musí tým spolupracovat s Generální ředitelství pro humanitární pomoc a civilní ochranu (dále jen „DG ECHO“) na nápravném plánu, který řeší zjištěné nedostatky (Evropská komise, 2024).

2.5 RescEU – European Commission

Poslední významná změna Mechanismu civilní ochrany Evropské unie proběhla v roce 2019 a spočívala v zavedení rezervních kapacit rescEU. Tento nový systém byl vytvořen s cílem posílit schopnost EU reagovat na rozsáhlé krizové situace, zejména pokud běžné prostředky civilní ochrany jednotlivých členských států již nestačí. RescEU tak představuje záložní mechanismus, který může být aktivován v případě přetížení standardních nástrojů civilní ochrany, a to jak při mimořádných událostech velkého rozsahu, tak při krizích, které zasahují více států současně (Kolektiv autorů, 2021).

Na základě zkušeností z předchozích krizí a přírodních katastrof bylo rozhodnuto, že hlavní prioritou rescEU budou specializované kapacity zaměřené na nejčastější a nejzávažnější typy mimořádných událostí. Mezi tyto klíčové oblasti patří:

- lesní požáry – zahrnující letadla a vrtulníky určené k leteckému hašení rozsáhlých požárů,

- chemické, biologické, radiologické a nukleární hrozby – zahrnující týmy a technické prostředky pro reakci na incidenty související s únikem nebezpečných látek,
- zdravotnická pomoc – včetně kapacit pro lékařskou evakuaci, nouzových zdravotnických skladů se zásobami léčiv, ochranných prostředků a dalšího zdravotnického materiálu (Kolektiv autorů, 2021).

Zásadní rozdíl oproti běžným kapacitám civilní ochrany spočívá ve způsobu financování. Veškeré náklady spojené s pořízením, údržbou a provozem rescEU jsou plně hrazeny z rozpočtu EU. To znamená, že o jejich nasazení nerozhodují jednotlivé členské státy, ale přímo Evropská komise, která vyhodnocuje, kde a kdy je nasazení těchto prostředků nejvíce zapotřebí. Kromě mezinárodních operací v rámci Mechanismu civilní ochrany může být rescEU využito i pro potřeby jednotlivých členských států, pokud v daném okamžiku nejsou tyto kapacity nasazeny v zahraničních misích. V takovém případě je však stát povinen informovat Evropskou komisi o důvodech a rozsahu jejich využití.

Pravidla fungování rescEU, stejně jako konkrétní podmínky jeho aktivace a správy, jsou detailně upravena v prováděcích rozhodnutích Evropské komise, konkrétně: 2019/570, 2019/1310, 2019/1930, 2020/414. V současnosti probíhá diskuse o cílené revizi právního rámce Mechanismu civilní ochrany, kterou navrhuje Evropská komise. Cílem této revize je zajistit, aby EU i členské státy měly ještě efektivnější a flexibilnější nástroje pro zvládnutí budoucích krizových situací. Plánované změny by měly dále urychlit rozhodovací procesy a umožnit rychlejší mobilizaci zdrojů v situacích, kdy jsou ohroženy lidské životy a bezpečnost obyvatelstva (Evropská komise, ©2025).

Pokud by byl tento návrh přijat, Evropská komise by získala novou pravomoc pořizovat, pronajímat nebo smluvně zajišťovat kapacity rescEU samostatně, bez nutnosti záviset na členských státech. To by znamenalo zásadní změnu oproti současnému modelu, ve kterém bylo zajištění těchto kapacit výhradně v kompetenci jednotlivých států EU (Evropská komise, ©2025).

2.6 Financování civilní ochrany Evropské unie

Financování civilní ochrany se v jednotlivých členských státech liší v závislosti na organizační struktuře a způsobu, jakým je tato oblast začleněna do státní správy. Různé země delegují odpovědnost za civilní ochranu na různé instituce, což ovlivňuje nejen přístup

k řízení krizových situací, ale také způsob financování. Při mimořádných událostech se na finanční pomoci nepodílejí pouze členské státy, ale také Evropská unie, která disponuje několika mechanismy podpory. V rámci regionální politiky a politiky soudržnosti EU existují Fond solidarity Evropské unie a rezerva na pomoc při mimořádných událostech. Fond solidarity EU je klíčovým nástrojem finanční pomoci nejen pro členské státy, ale také pro kandidátské země, které čelí následkům rozsáhlých přírodních katastrof. V posledních letech byl tento fond využit i k řešení krizí v oblasti veřejného zdraví, například v reakci na pandemii COVID-19 (Šula, 2022).

Dalším důležitým finančním nástrojem EU je rezerva na pomoc při mimořádných událostech, která slouží k rychlé reakci na krizové situace a umožňuje okamžitou mobilizaci prostředků na pomoc postiženým oblastem. Od roku 2021 jsou Fond solidarity EU a rezerva na pomoc při mimořádných událostech sloučeny do jednoho nástroje, který nese název rezerva na solidaritu a pomoc při mimořádných událostech. Fond solidarity EU byl původně zřízen v roce 2002 jako reakce na ničivé povodně ve střední Evropě. Od svého vzniku byl využit 24 členskými státy EU k financování obnovy po rozsáhlých katastrofách, což potvrzuje jeho zásadní roli v poskytování finanční pomoci při krizových situacích v rámci Evropské unie (Šula, 2022).

Pro zajištění přepravy a rozdělování humanitární pomoci v zasažené oblasti lze využít podporu poskytovanou Evropskou unií, která se člení do tří základních forem:

- sdružování a sdílení přepravních kapacit, které umožňuje efektivnější využití dostupných dopravních prostředků členských států,
- identifikace a usnadnění přístupu k dopravním zdrojům, a to jak z komerčního trhu, tak i z jiných dostupných zdrojů, které mohou být využity pro přepravu humanitární pomoci,
- poskytování grantů nebo přímé zajištění dopravních služeb od soukromých subjektů, což umožňuje flexibilnější a rychlejší reakci na krizové situace (Moudřichová, 2023).

Podmínky pro využití podpory dopravy a provozu Podpora přepravy a provozu v rámci Mechanismu civilní ochrany EU je dostupná pouze za určitých předpokladů, které musí být splněny. Tato podpora se vztahuje na členské státy aktivně zapojené do Mechanismu, mezi něž patří Rumunsko, Bulharsko, Francie, Španělsko, Portugalsko a Turecko. Žádost o tuto podporu lze podat, pokud jsou splněny následující podmínky:

- mechanismus UCPM byl aktivován postiženou zemí jako reakce na mimořádnou situaci,
- pomoc byla akceptována prostřednictvím systému CECIS, nebo v případě jeho nevyužití byla komunikována přímo prostřednictvím střediska ERCC,
- jsou nutné dodatečné přepravní kapacity, protože dostupné zdroje členských států nestačí k pokrytí potřebného rozsahu pomoci,
- poskytovaná pomoc pokrývá základní životní potřeby a zároveň doplňuje další humanitární aktivity a podporu, která je v dané oblasti již k dispozici (Moudřichová, 2023).

Tento systém podpory umožňuje efektivnější koordinaci přepravy humanitární pomoci, zajišťuje rychlé a cílené nasazení zdrojů a podporuje společné využívání dostupných dopravních prostředků mezi členskými státy UCPM (Moudřichová, 2023).

Financování Mechanismu civilní ochrany Evropské unie probíhá podle jednotných pravidel rozpočtového schvalování v rámci celé Evropské unie. Každé víceleté období začíná schválením víceletého finančního rámce, po kterém následuje každoroční vyjednávání a schvalování rozpočtu pro daný rok. Pro období 2021–2027 byla pro UCPM a rescEU vyčleněna částka 1,26 miliardy EUR v rámci okruhu 2 – Soudržnost, odolnost a hodnoty, konkrétně v rámci programu Oživení a odolnosti. K této částce bylo dále přidáno 2,06 miliardy EUR z balíčku „*Next Generation EU*“, který byl vytvořen na podporu ekonomického zotavení členských států po pandemii COVID-19. Na základě rozhodnutí Evropské komise byly pro jednotlivé roky z rozpočtu EU uvolněny následující částky, které jsou detailněji sepsány v *tabulce 1* níže:

- 2021: 127 740 471 EUR,
- 2022: 231 596 882 EUR,
- 2023: 187 946 273 EUR,
- 2024: 222 078 403 EUR,
- 2025: 125 200 000 EUR,
- 2026: 90 400 000 EUR,
- 2021–2026: 2 035 030 326 EUR z Nástroje pro oživení a odolnost a 984 962 030 EUR z Víceletého finančního rámce (Rada Evropské unie, ©2025).

Tabulka 1 Přehled rozsahu nákladů

Kapacita reakce	Nejnižší náklady na vybavení	Nejvyšší náklady na vybavení	Nejnižší náklady na zaměstnance	Náklady na zaměstnance nejvyšší	Nejnižší náklady na školení	Nejvyšší náklady na školení	Nejnižší	Nejvyšší	Celkem 50 % z průměr (2)
Vysokokapacitní žerpání	811.€	2.922.147.€	716.€	7.517.€	53.694.€	89.490.€	865.€	3.019.154.€	971.€
Čištění vody	264.€	610.€	716.€	7.517.€	17.898.€	29.830.€	283.€	648.€	232.€
Střední městská pátrací a záchranná služba	1.053.596.€	1.866.165.€	10.500.€	112.€	461.€	769.€	1.525.864.€	2.747.940.€	1.068.451.€
Těžká pátrací a záchranná služba ve městech	1.100.130.€	3.331.414.€	17.898.€	187.€	769.€	1.283.883.€	1.887.642.€	4.802.629.€	1.672.568.€
Letecké hašení lesních požárů pomocí vrtulníků	2.699.018.€	15.116.651.€	716.€	7.517.€	45.342.€	75.172.€	2.745.076.€	15.199.340.€	4.486.104.€
Letecké hašení lesních požárů pomocí letadel	8.629.222.€	18.215.991.€	716.€	7.517.€	50.114.€	83.524.€	8.680.052.€	18.306.432.€	6.746.621.€
Zdravotnický post pro pokročilé (EMT1)	3.064.138.€	3.492.496.€	10.500.€	112.€	225.€	375.€	3.300.153.€	3.980.515.€	1.820.167.€
Pokročilý lékařský post s chirurgií (EMT2)	6.048.331.€	6.109.184.€	10.500.€	112.€	176.€	293.€	6.235.425.€	6.514.872.€	3.187.574.€
Polní nemocnice (EMT3)	6.110.377.€	8.061.259.€	10.500.€	112.€	383.€	638.€	6.503.894.€	8.811.782.€	3.828.919.€
Zdravotnická letecká evakuace obětí katastrof	4.611.718.€	21.913.118.€	10.500.€	112.€	62.046.€	102.€	4.684.264.€	22.127.894.€	6.703.040.€
Nouzový dočasný tábor	435.€	470.€	716.€	7.517.€	17.898.€	29.830.€	454.€	507.€	240.€
Detekce a odběr vzorků CBRN	1.474.795.€	1.540.421.€	716.€	7.517.€	119.€	199.€	1.594.831.€	1.747.202.€	835.€
Pátrání a záchrana ve městech v rámci CBRN podmínky	1.949.689.€	3.189.424.€	9.904.€	105.€	878.€	1.462.863.€	2.837.788.€	4.757.289.€	1.898.769.€
Hašení pozemních lesních požárů	2.971.068.€	3.005.671.€	716.€	7.517.€	17.898.€	29.830.€	2.989.682.€	3.043.018.€	1.508.175.€
Hašení pozemních lesních požárů pomocí vozidel	3.281.300.€	11.968.080.€	2.148.€	22.671.€	17.898.€	29.830.€	3.301.346.€	12.040.561.€	3.835.482.€
Omezení záplav	2.916.181.€	4.179.780.€	716.€	7.517.€	96.649.€	159.€	3.013.546.€	4.347.186.€	1.840.183.€
Záchrana při povodních pomocí člunů	2.172.817.€	2.242.023.€	716.€	7.517.€	150.€	250.€	2.323.876.€	2.500.112.€	1.205.997.€
TAST	375.€	1.273.144.€	716.€	7.517.€	39.376.€	66.819.€	415.€	1.347.480.€	440.€
Týmy pro reakci na námořní incidenty	436.€	516.€	716.€	7.517.€	164.€	27.444.€	602.€	551.€	288.€
Týmy stavebního inženýrství, které provádějí posouzení škod a bezpečnosti, posouzení budov určených k demolici/opravě, posouzení infrastruktury, krátkodobá podepření	64.433.€	128.€	716.€	7.517.€	17.898.€	29.830.€	83.047.€	166.€	62.315.€
Podpora evakuace: včetně týmů pro správu informací a logistika	99.036.€	128.€	716.€	7.517.€	17.898.€	29.830.€	117.€	166.€	70.966.€
Boj s požáry: poradní/hodnotící týmy	16.943.€	75.172.€	716.€	7.517.€	17.898.€	29.830.€	35.557.€	112.€	37.019.€
Dekontaminační týmy CBRN	755.€	881.€	716.€	7.517.€	141.€	236.€	898.€	1.125.546.€	505.€
Mobilní laboratoře pro životní prostředí agentury	362.€	384.€	716.€	7.517.€	17.898.€	29.830.€	381.€	421.€	200.€
Komunikační týmy nebo platformy pro rychlé obnovení komunikace v odlehklých oblastech.	73.978.€	215.€	716.€	7.517.€	17.898.€	29.830.€	92.592.€	253.€	86.477.€
Zdravotnické evakuační trysky letecké ambulance a zdravotnický evakuační vrtulník samostatně pro Evropu nebo po celém světě	6.751.126.€	13.505.831.€	716.€	7.517.€	70.399.€	116.€	6.822.241.€	13.630.282.€	5.113.131.€

Zdroj: interní zdroj, 2015

Finální částka vyčleněná pro UCPM na celé období činí 3,3 miliardy EUR, přičemž skutečně čerpané částky se mohou v jednotlivých letech mírně lišit. Různé zdroje mohou uvádět odlišné údaje kvůli různým datům vydání finančních dokumentů a přerozdělování finančních prostředků mezi jednotlivé roky. Největší část rozpočtu v letech 2022 a 2023 byla využita na posílení kapacit rescEU, zejména na:

- rozšiřování letecké flotily určené k hašení lesních požárů,
- budování chemických, radiologických a jaderných kapacit,
- doplňování strategických zdravotnických zásob,
- obstarávání krizového vybavení v souvislosti s válkou na Ukrajině (např. generátory, přístřešky, nouzové zásoby),
- mobilní laboratoře a další specializované kapacity (Rada Evropské unie, ©2025).

2.6.1 Členské státy a finanční prostředky

Pokud členské státy, které nabízí pomoc, nejsou schopny zajistit přepravu pomocí vlastních prostředků, mají k dispozici několik možností, jak získat podporu pro dopravu:

- podání žádosti Komisi prostřednictvím části A podle předepsaného vzoru,
- identifikace dopravních prostředků dostupných v jiných členských státech, což umožňuje sdružování přepravních kapacit v rámci Mechanismu civilní ochrany EU,
- využití komerčně dostupných přepravních řešení, která lze zajistit prostřednictvím zprostředkovatele Evropské komise tak zvaného brokera.

Finanční podpora přepravy z prostředků Evropské unie může pokrýt až 75 % celkových nákladů na dopravu. Ve výjimečných případech, jako je přeprava kapacit rescEU mimo území EU nebo při mimořádných událostech s nízkou pravděpodobností výskytu, ale vysokým dopadem, může tato podpora činit až 100 % nákladů (Evropská komise, 2021).

2.6.2 Administrativní postup a časové lhůty

Pro řízení dopravy a provozu jsou stanoveny konkrétní termíny:

- část A žádosti musí být podána nejméně 3 hodiny před zahájením akce,
- formulář žádosti o grant spolu s rozpočtovou tabulkou musí být odeslán před ukončením akce,
- grantová smlouva musí být uzavřena v průběhu samotné akce,
- veškeré doklady jako jsou faktury, závěrečné zprávy a další je nutné předložit nejpozději do 60 dnů po skončení akce,
- vyplacení finančních prostředků příjemci proběhne do 90 dnů od doručení všech požadovaných pokladů.

Pokud členský stát v rámci jedné mimořádné události zajišťuje více forem pomoci například materiální dodávky spolu s nasazením modulu z Evropské rezervy civilní ochrany, doporučuje se zahrnout vše do jedné části A, a jedné žádosti o grant. Pokud stejný dopravní prostředek slouží pro více mimořádných událostí, lze všechny náklady zahrnout do jednoho formuláře, přičemž je nutné jasně uvést rozdělení pomoci mezi jednotlivé události (Evropská komise, 2021).

2.6.3 Příjemci podpory a podmínky jejich určení

O dopravu a provozní podporu mohou žádat příslušné národní orgány, které jsou stanoveny národním orgánem civilní ochrany členského státu. Tato pravidla vycházejí z článku 56 Prováděcího rozhodnutí Komise C (2014) 7489. Každý členský stát může jmenovat více příjemců podpory, aniž by tím byla ovlivněna funkce národního kontaktního místa. Proces určení příjemců probíhá průběžně a může být zahájen samostatně před vznikem krizové situace, případně se realizuje přímo v rámci podání žádosti o grant, pokud je potřeba zajistit podporu dopravy a provozu. (Evropská komise, 2021).

2.6.4 Požadované dokumenty pro určení příjemce

Aby se subjekt mohl stát oficiálním příjemcem podpory v rámci Mechanismu civilní ochrany EU, musí národní kontaktní místo civilní ochrany poskytnout následující dokumentaci:

- čestné prohlášení, periodicky se opakující,

- formulář právnické osoby – identifikace subjektu,
- formulář finanční identifikace – údaje o bankovním účtu,
- kontaktní informace na zákonného zástupce příjemce podpory.

Dopravní služby mohou být zajišťovány i jiným subjektem než samotným příjemcem. Avšak je nutné následně předložit fakturu vystavenou mezi příjemcem a poskytovatelem přepravních služeb (Evropská komise, 2021).

2.6.5 Způsobilost financování

O příspěvek EU mohou za určitých podmínek žádat i přidružené subjekty, pokud je jejich účast uvedena v grantové dohodě. Tyto subjekty musí odůvodnit své vlastní náklady a předložit podpůrné dokumenty Evropské komisi společně s finální finanční zprávou, která je určena pro vyúčtování a platbu (Evropská komise, 2021).

2.6.6 Dokumenty pro žádost

K podání žádosti o zajištění přepravy a provozu je třeba předložit konkrétní dokumenty, přičemž každý z nich má stanovené termíny pro odevzdání. Část A žádosti musí být odeslána ještě před zahájením jakékoli akce, ideálně alespoň tři hodiny předem. Formulář žádosti o grant společně s rozpočtovou tabulkou je třeba předložit před koncem akce. Čestné prohlášení spolu s dalšími požadovanými dokumenty se odevzdává každoročně a jeho aktuálnost je klíčová pro čerpání podpory. Čestné prohlášení má platnost jeden rok a musí být zasláno a podepsáno směrem k ERCC v několika případech – vždy při určení nového příjemce podpory ze strany vnitrostátního orgánu civilní ochrany, na počátku každého kalendářního roku pro všechny příjemce včetně národních kontaktních míst, nebo v případě, že subjekt žádající o podporu dosud čestné prohlášení za daný rok neodeslal. Tým ERCC zodpovědný za dopravu doporučuje zaslat tento dokument vždy začátkem kalendářního roku, aby byla zajištěna hladká administrativa při případné aktivaci pomoci. Jako připomínka bývá každoročně rozesíláno oznámení prostřednictvím systému CECIS. Všechny potřebné šablony dokumentů jsou dostupné v rámci tohoto systému (Evropská komise, 2019).

Důležité aspekty žádosti o podporu dopravy a provozu. Žádost musí obsahovat co nejpřesnější odhadované náklady a provozní výdaje. I v případě, že přesná částka není známa, musí být vyplněno nejlepší možné finanční odhadnutí, které lze později opravit ve finálním formuláři žádosti o grant. V praxi bývá uváděna vyšší částka, aby bylo možné

pokrytí případné navýšení cen. V případě, kdy v rámci podpory přepravy a provozu dochází ke sjednocování transportu, například když členskými státy A a B společně poskytují asistenci jinému státu C, existuje několik možností financování. Jeden z těchto států (A nebo B) může převzít hlavní roli při organizaci transportu humanitární pomoci a požádat o společné financování až do výše 75 % nákladů na převoz do zasažené oblasti. Stát, jehož pomoc je dopravována vedoucím státem, pak může žádat o plnou úhradu, tedy 100 % nákladů spojených s dopravou na místo odletu. Dále (Moudřichová, 2023).

Formulář žádosti o grant pro dopravu a provoz představuje klíčový dokument pro pokrytí nákladů spojených s realizací akce. Uvedená částka v dohodě o poskytnutí podpory musí co nejvíce odpovídat reálnému odhadu vzniklých nákladů. Při podávání žádosti je důležité uvést správné bankovní spojení, zejména v případech, kdy má příjemce veden více bankovních účtů u Evropské komise. Pokud je pomoc tvořena různými druhy podpory, jako jsou materiální zásoby, modul ECPP nebo kapacita rescEU, je nezbytné všechny tyto položky zahrnout do jediné grantové žádosti. Tento postup přispívá k zefektivnění administrativy, urychluje vyplácení podpory a zajišťuje lepší spolupráci mezi členskými státy a institucemi Evropské unie. (Svobodová, 2024).

2.6.7 Dopravní náklady na provoz

Způsobilé náklady, které jsou nezbytné pro rychlou a efektivní reakci na katastrofy, mohou být financovány v rámci podpory dopravy a operací EU. Výše úhrady těchto nákladů závisí na typu poskytovaných pomoci a na tom, jestli je pomoc odesílána pro členské státy nebo za jejich území. Mezi výdaje, které jsou způsobilé pro financování dopravy, patří výdaje spojené s mezinárodní přepravou, poplatky za logistické služby a manipulaci s nákladem, palivo, náklady na ubytování, pokud jsou nezbytné, a další výdaje, včetně daní, cel a tranzitních poplatků. Tyto náklady jsou definovány v článku 23 odst. 7 Rozhodnutí č. 1313/2013/EU, ve znění Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/836 ze dne 20. května 2021 (Moudřichová, 2023).

Do uznatelných provozních nákladů spadají finanční výdaje, které souvisí s personálními náklady, zajištěním mezinárodní i regionální dopravy, logistickou podporou, dodávkami spotřebního materiálu a zásob, komunikačními prostředky, údržbou a pojištěním. Dále mohou být hrazeny další nezbytné náklady, které přispívají k efektivnímu využití kapacit nasazených při krizových operacích. Tyto výdaje jsou podrobně popsány v článku 12 Prováděcího rozhodnutí Komise (EU) 2019/1310. V případech, kdy členské státy sdružují

svou pomoc a zasílají ji společně prostřednictvím jednoho dopravního řešení, mohou být určité náklady pokryty až do výše 100 % z fondů EU. Jedná se například o krátkodobé uskladnění zásilek s cílem umožnit jejich efektivní společnou přepravu, převoz mezi jednotlivými členskými státy, úpravu a přebalení humanitárních zásob tak, aby byla co nejlépe využita dostupná transportní kapacita nebo, aby byly splněny konkrétní operační požadavky. Patří sem rovněž lokální přeprava, průjezd územím a uskladnění společně zasílané pomoci, která je následně organizovaně doručena do cílové oblasti. (Moudřichová, 2023).

V rámci operačního nasazení jsou do způsobilých provozních nákladů zahrnuty výdaje související s nasazeným personálem, mezinárodní a místní dopravou, logistickou podporou, dodávkami spotřebního materiálu, operační koordinací, údržbou a pojištěním nasazeného vybavení a techniky. Po podpisu grantové smlouvy mezi příjemcem a Evropskou komisí je nutné, aby příjemce předložil přepravnímu týmu ERCC veškeré požadované dokumenty nezbytné pro závěrečné vyúčtování. Na základě jejich posouzení je následně příjemci vyplacena finanční podpora, přičemž platba je realizována do 90 dnů od předložení všech relevantních dokumentů. Součástí těchto podkladů je zpráva popisující technické provedení akce, přehledná finanční dokumentace s rozpisem nákladů, doklady o provedených platbách a finančních převodech a také potvrzení o provedení finančního uzávěrkového auditu, které potvrzuje správnost účetních operací. Tento administrativní proces umožňuje zajistit transparentní a efektivní řízení finančních prostředků v rámci Mechanismu civilní ochrany EU (Moudřichová, 2023).

3 ČESKÁ REPUBLIKA V KONTEXTU S MECHANISMEM CIVILNÍ OCHRANY EVROPSKÉ UNIE

Česká republika je součástí UCPM od roku 2004 a aktivně se účastní mezinárodních misí a operací. Klíčové prvky pro zapojení ČR do UCPM, za které je odpovědné Ministerstvo vnitra a Hasičský záchranný sbor ČR jsou:

- zajištění koordinace zahraniční pomoci v rámci mechanismu,
- správu národního operačního a informačního střediska, které komunikuje s ERCC,
- organizování nasazení českých modulů civilní ochrany.

České moduly registrované v ECPP ČR má registrovány následující specializované záchranné týmy:

- USAR Heavy – těžká vyhledávací a záchranná jednotka,
- USAR Medium – střední vyhledávací a záchranná jednotka,
- HCP – vysokokapacitní čerpání vody,
- CBRNDET – pro odběr a detekci vzorků po použití chemických, biologických, jaderných zbraní,
- Povodňový záchranný modul FRB – specializovaný na záchranu při povodních (Vilášek, Fus, 2023; Svobodová, 2024).

Tyto moduly jsou pravidelně nasazovány při mezinárodních katastrofách. Významné české mise v rámci UCPM Česká republika se pravidelně zapojuje do zahraničních misí v rámci UCPM. Mezi významné operace patří:

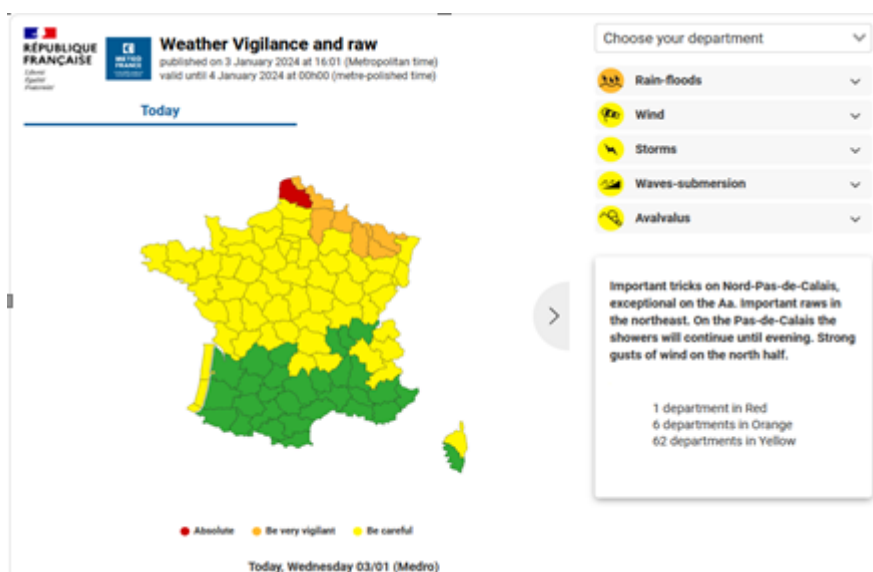
- lesní požáry v Řecku v roce 2024 – české hasičské jednotky pomáhaly při hašení rozsáhlých požárů,
- záplavy ve Francii r. 2024 – využití velkokapacitních čerpadel a další.

Česká republika se tak řadí mezi aktivní členské státy UCPM, které přispívají k mezinárodní bezpečnosti a odolnosti vůči katastrofám (Vilášek, Fus, 2023; Svobodová, 2024).

3.1 Pomoc České republiky v zahraničí – Francie

V lednu 2024 byla severní část Francie postižena rozsáhlými záplavami, na jejichž zvládnutí byla aktivována pomoc prostřednictvím Mechanismu civilní ochrany EU. Postižený úsek

záplav je vyobrazen na *obrázku 3* níže. V departementu Pas-de-Calais, kde byla vyhlášena červená povodňová pohotovost, bylo od neděle evakuováno již 198 osob, přičemž za poslední noc přibylo 48 nových evakuací. Záchrané složky zde provedly 153 zásahů. Francouzský ministr vnitra Gérald Darmanin oznámil posílení záchranných prací o dalších 120 hasičů a členů civilní obrany. Podle údajů společnosti Enedis bylo v oblasti Nord a Pas-de-Calais bez elektřiny více než 10 000 domácností. Očekávané meteorologické podmínky zahrnovaly další srážky a vítr o rychlosti 70–90 km/h, přičemž nárazy mohly lokálně přesáhnout až 100 km/h, jak varoval meteorologický ústav Météo-France (Taskin, Vanlaton, 2024).

Obrázek 3 Upozornění na počasí a povodně

Zdroj: Météofrance ©2024

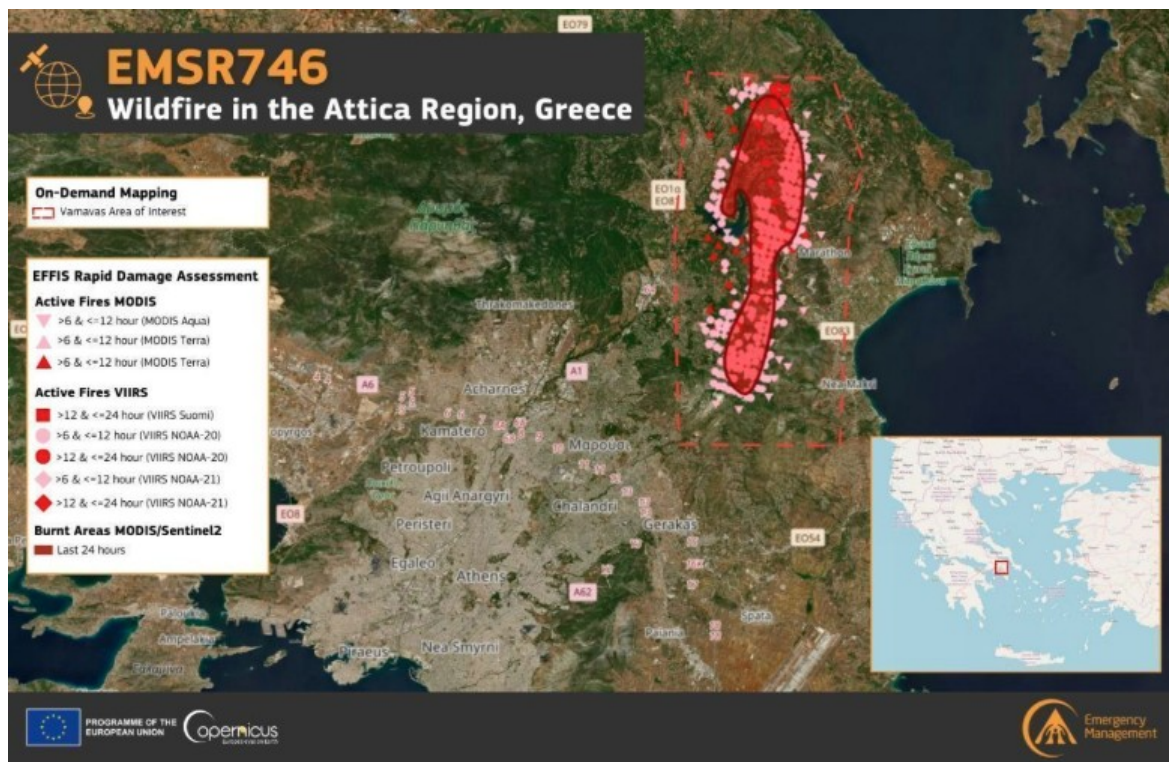
V reakci na žádost Francie o mezinárodní podporu vyslal Hasičský záchranný sbor České republiky po dohodě mezi Ministerstvem vnitra a Ministerstvem zahraničních věcí ČR svůj modul pomoci přímo do postižené oblasti. Součástí českého modulu bylo 18 příslušníků HZS ČR, kteří dopravili 15 kusů hasičské techniky, zahrnující 2 mobilní velkokapacitní čerpadla, 1 obojživelný vůz ARGO a 1 záchranný člun. Část této techniky pochází ze zdrojů Správy státních hmotných rezerv. Česká republika byla zároveň první zemí, která nabídla pomoc ve formě dvou velkokapacitních čerpadel. Kolona vyrazila z Hlučína směr Saint-Omer ve Francii a její trasa vedla přes Polsko, Německo, Nizozemsko a Belgie. Příjezd na místo byl plánován na čtvrtek, přičemž předpokládaná délka nasazení modulu činila dva týdny. Tým disponoval čerpadly s kapacitou 1 500 litrů za sekundu a 400

litrů za sekundu, což umožňuje přečerpávat dohromady až 6 840 000 litrů vody za hodinu (Fröhlich, 2024).

Následky povodní byly následující. Bylo poškozeno přibližně pět tisíc domů a téměř dvě tisícovky lidí přišlo o střechu nad hlavou. Dodávky elektřiny byly na mnoha místech přerušeny, 300 škol zůstalo uzavřených. Situaci v té době osobně monitoroval prezident Emmanuel Macron, který přislíbil významnou pomoc postižené oblasti. V prefektuře Pas-de-Calais byl nejvyšší stupeň povodňové výstrahy vyhlášen na deseti procentech území, přičemž ve 250 obcích byl oficiálně vyhlášen stav přírodní katastrofy (Duguet, Lambert, 2024).

3.2 Pomoc České republiky v zahraničí – Řecko

V srpnu řecký Generální sekretariát civilní ochrany, spadající pod Ministerstvo pro klimatickou krizi a civilní ochranu, aktivoval mechanismus civilní ochrany EU v reakci na rozsáhlé lesní požáry, které tehdy ohrožovaly oblast Attiky vyobrazeno na *obrázku 4* níže v textu. Tyto požáry byly podporovány extrémně nebezpečnými povětrnostními podmínkami, které panovaly již od předchozího odpoledne. Na žádost Řecka reagovalo několik států. Francie vyslala vrtulník Super Puma vybavený hasicím košem, který na místo dorazil ještě téhož večera. Itálie vyslala dvě hasičská letadla Canadair, jejichž přilet se uskutečnil následující ráno. Česká republika potvrdila vyslání svých jednotek. Generální sekretariát civilní ochrany informoval, že se očekávala rovněž pomoc ze Španělska a Turecka. Všechny příslušné vládní agentury, regionální i obecní úřady byly vyzvány, aby zůstaly v nejvyšší pohotovosti a byly připraveny na okamžité nasazení v případě rozšíření požárů (GTP editing team, 2024).

Obrázek 4 Satelitní snímky monitorující požár

Zdroj: Evropská komise, ©2024

Tiskový mluvčí Hasičského záchranného sboru ČR Martin Kavka uvedl, že v rámci akce pozemní odřad dorazil na místo určení během pátečního poledne. Nasazení českého týmu bylo schváleno krátce po přijetí žádosti ministrem vnitra Vítem Rakušanem, ministrem zahraničních věcí Janem Lipavským a ministrem financí Zbyňkem Stanjurovou. Česká republika vyslala 75členný pozemní tým, který tvořilo 64 příslušníků HZS ČR, 7 členů Zdravotnické záchranné služby hlavního města Prahy a 4 pracovníci technické podpory. Tým byl připraven operovat v rozsáhlých oblastech a postupně střídal unavené místní jednotky, které byly kvůli extrémním teplotám vystaveny velké zátěži (Najdenovová, 2024).

Po příjezdu na místo český tým zajišťoval ochranu v severní části Athén, konkrétně v neobydlené oblasti, kde hrozilo vysoké riziko vzniku nových požárů, které mohl silný vítr snadno rozšířit do obydlených oblastí. V této oblasti platil extrémní stupeň výstrahy. Po třech dnech pak čeští hasiči pomáhali řeckým kolegům při zásahu v této oblasti naposledy. Mluvčí českých hasičů tehdy uvedl, že největší riziko vzniku požáru u Athén již skončilo a aktuálně již nehrozí bezprostřední nebezpečí, plamenné hoření se nevyskytuje. Proto čeští hasiči, stejně jako další mezinárodní týmy, které přišly Řecku na pomoc, odjíždějí zpět do vlasti. Český tým tak sehrál důležitou roli nejen v přímém boji s požáry, ale také v monitorování situace a preventivním nasazení do nejrizikovějších oblastí (Najdenovová, 2024).

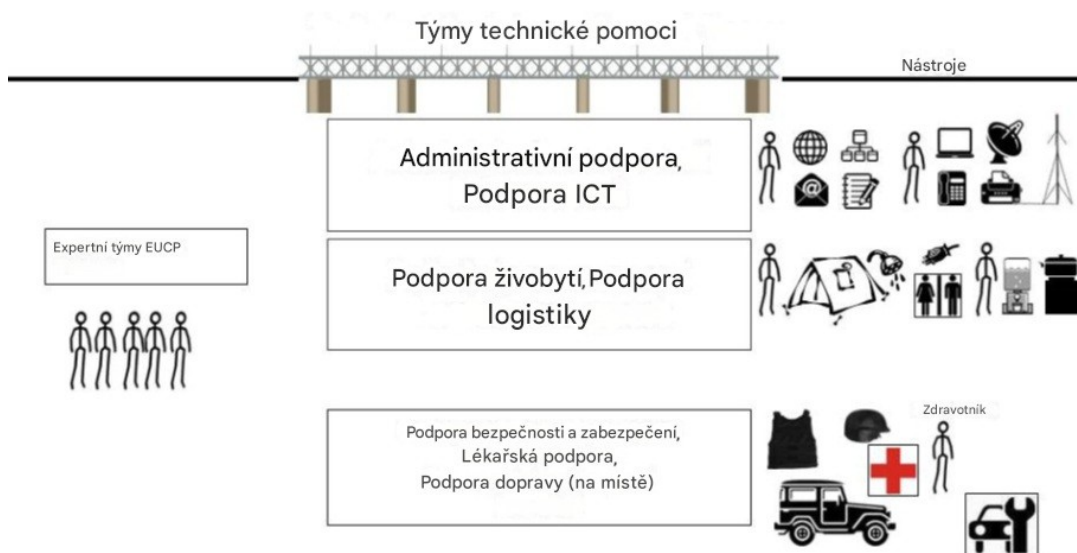
4 TÝMY TECHNICKE POMOCI A PODPORY

Na základě právních předpisů Evropské unie v oblasti civilní ochrany tento dokument specifikuje postup vytváření týmů technické pomoci a podpory (dále jen „TAST“) a podrobně popisuje jednotlivé typy těchto týmů. Koncept TAST vychází z obecných požadavků stanovených v prováděcím rozhodnutí Evropské komise a zohledňuje zkušenosti, poznatky a osvědčené postupy získané během mezinárodních misí a cvičení v posledních letech. Hlavním úkolem TAST je poskytovat logistickou podporu expertním týmům, které jsou nasazovány v rámci aktivace Mechanismu civilní ochrany EU. Odborné týmy, které jsou vysílány v rámci UCPM, jsou označovány jako týmy civilní ochrany EU, běžně zkráceně. (Santos-Reyes, 2017).

V případech, kdy jsou týmy EUCP nasazeny za účelem poskytování odborného poradenství v oblasti připravenosti a preventivních opatření, jsou tyto mise označovány jako „poradní mise“, přičemž jejich právní rámec vychází z článku 5 odst. 2 a článku 13 odst. 3 příslušných legislativních předpisů. Funkce TAST, která je zobrazena dále v textu na *obrázku 5* spočívá v zajištění technické a logistické podpory pro odborné týmy nasazené v krizových oblastech. Tato podpora se přizpůsobuje okolnostem a konkrétním potřebám mise a zahrnuje širokou škálu činností, včetně administrativní a kancelářské podpory, zajištění informačních a komunikačních technologií (dále jen „ICT“), stravování a logistiky, a také dopravní asistence přímo na místě zásahu. Díky zajištění těchto nezbytných služeb umožňuje TAST odborníkům soustředit se na hlavní cíle mise, čímž se zvyšuje efektivita jejich práce a zajišťuje plynulý průběh operací v rámci civilní ochrany EU (Santos-Reyes, 2017).

Potřeba podpory mise - TAST

Obrázek 5 TAST – administrativa, v oblasti výživy a logistiky, zdravotní

Zdroj: Vlastní, 2025; úprava Evropská komise, 2021

4.1 Princip týmů technické pomoci a podpory

TAST zahrnují různé specializované jednotky, jako jsou TAST ICT/Admin nebo TAST subsistence, a také doplňkové či horizontální složky. Každý typ TAST se skládá z jednotek různé velikosti, přizpůsobených konkrétním potřebám mise. Na základě zkušeností z misí a cvičení by měly být při vytváření TAST jednotek zohledněny následující zásady:

TAST je zodpovědný za zajištění soběstačnosti týmů EUCPT, a to prostřednictvím personálního zabezpečení, dodání potřebného vybavení a spotřebního materiálu nebo provedením nezbytných logistických opatření přímo v místě nasazení. Pro zajištění okamžité reakce musí být TAST připraven k odjezdu maximálně do 12 hodin od podání žádosti o jeho nasazení (Evropská komise, 2021).

Každý tým TAST disponuje finančními prostředky ve formě drobných hotovostních rezerv, jejichž výše je stanovena podle potřeb mise a předpokládané délky jejího trvání. Tyto prostředky mohou být navýšeny nebo doplněny, pokud to situace vyžaduje, například v případě rotace EUCPT, prodloužení mise nebo nasazení dalších odborníků. Výši a měnu hotovostních rezerv stanoví ERCC v počáteční žádosti o nasazení TAST. Jednotky TAST mohou být složeny z personálních a technických zdrojů jednoho nebo více členských států v případě, že spolupráce mezi více státy přináší výhody v oblasti efektivity a synergií.

System CECIS umožňuje samostatnou registraci jednotlivých TAST jednotek, což umožňuje jejich nezávislé nasazení podle aktuálních potřeb. Všechny jednotky musí být schopny operovat autonomně, ale zároveň musí být interoperabilní s dalšími jednotkami TAST jiných typů (Evropská komise, 2021)

Pokud je TAST nasazen mimo území EU, měl by být schopen spolupracovat s mezivládními kapacitami pro reakci na katastrofy, které podporují postiženou zemi. Administrativně mohou být členové TAST nasazeni buď na základě dohody o poskytování služeb s Evropskou komisí podobně jako členové EUCPT, nebo mohou být součástí národních týmů členských států. Každý člen TAST je plně začleněn do týmu EUCPT, přičemž se řídí standardními operačními postupy pro experty EUCP. Před misí je nutné, aby TAST absolvoval instruktáž, která zahrnuje seznámení s mandátem a cíli mise EUCPT, přičemž stejný proces platí i opačně – EUCPT musí být obeznámen s úlohou TAST v rámci dané operace. Je důležité zdůraznit, že TAST neplní vedoucí ani koordinační funkce. Jeho role spočívá v podpoře těchto funkcí podle aktuálních potřeb mise, čímž umožňuje odborným týmům soustředit se na hlavní cíle humanitární či záchranné operace (Evropská komise, 2014).

4.2 Požadavky na odbornost pracovníků

Odborníci působící v TAST musí splňovat vysoké odborné, technické a administrativní požadavky, které odpovídají jejich specifickým úkolům a rolím. Každý člen TAST by měl mít jasně definovanou úlohu a být seznámen s očekávanými výstupy své mise. Profily pracovníků TAST jsou přizpůsobeny jednotlivým podpůrným útvarům a odpovídají požadavkům konkrétní specializace. V rámci svého zařazení do různých složek vyžadují odborníci TAST specifickou kvalifikaci, která odpovídá jejich funkci. Kromě těchto

specializovaných požadavků musí každý člen TAST splňovat následující obecné předpoklady:

- Odborníci musí být spolehliví, schopni přebírat odpovědnost a pracovat samostatně i v týmu.
- Důležitými vlastnostmi jsou kritické myšlení, schopnost rychlého úsudku a rozhodování, stejně jako schopnost adaptace na multikulturní prostředí.
- Vzhledem k povaze nasazení je vyžadována vysoká úroveň přizpůsobivosti a flexibility i silné organizační schopnosti.
- Dostupnost pracovníků je klíčovým faktorem, a proto musí být připraveni k nasazení v krátkém termínu a schopni setrvat v misi minimálně po dobu 14 dní.
- Každý odborník by měl absolvovat pokročilý výcvik, pravidelně se účastnit mezinárodních cvičení a udržovat neustálou připravenost k operačnímu nasazení (Evropská komise, 2014).

Vzhledem k tomu, že pracovní jazykem v rámci Mechanismu civilní ochrany EU je angličtina, jsou vyžadovány dobré čtenářské, písemné a ústní dovednosti v tomto jazyce. Znalost dalších jazyků je považována za výhodu, zejména při nasazení do vícejazyčných oblastí. Každý pracovník TAST musí mít odpovídající zdravotní stav, podstoupit povinná očkování a splňovat fyzické a psychické požadavky, které jsou nezbytné pro práci v náročných podmínkách humanitárních misí. Dále musí být proškolen na práci s vybavením odpovídajícím jeho funkci, stejně jako v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví a první pomoci. Doporučuje se absolvování specializovaných kurzů, jako je školení Povědomí o nepřátelském prostředí (dále jen „HEAT“), školení Oddělení bezpečnosti a ochrany Organizace spojených národů (dále jen „UNDSS“), nebo kurzy Červeného kříže. V neposlední řadě je důležité, aby odborníci dodržovali vysoké hygienické standardy, zejména při práci v podmínkách, kde je zvýšené riziko epidemiologických hrozeb (Evropská komise, 2018).

4.2.1 Výcvik a cvičení pracovníků

Všichni pracovníci TAST musí být připraveni a proškoleni pro práci v zahraničních misích. Kromě obecného školení se musí odborníci specializovat podle své funkce, což zahrnuje například ICT a administrativní podporu, logistiku nebo práci v terénu. Součástí přípravy je

účast na výcvikovém a cvičebním programu UCPM, který je pravidelně aktualizován a zahrnuje specifickou přípravu pro členy TAST. Výcvik je strukturován do několika úrovní:

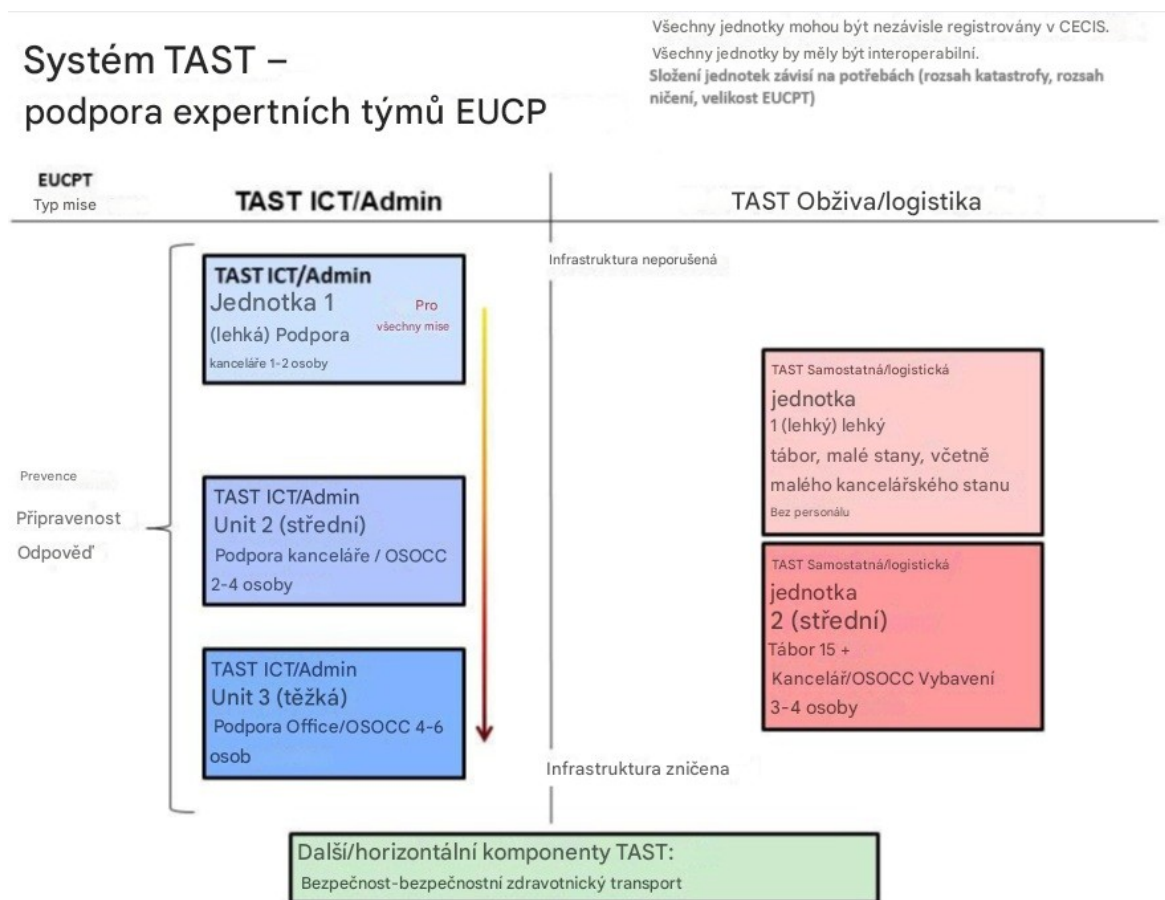
- UMI je vstupní kurz – základní seznámení s fungováním UCPM a rolami jednotlivých složek,
- SEC se zaměřením na bezpečnost a ochranu – školení v oblasti bezpečnosti a krizového řízení,
- ODC je operační nasazení – výcvik zaměřený na specifika práce v terénu,
- MODEX TTX zaměřený na vrcholové cvičení – štábní cvičení v simulovaných krizových scénářích,
- Operační specializace – pokročilé školení zaměřené na konkrétní role v rámci TAST,
- MODEX FX terénní cvičení – praktický výcvik v reálných podmínkách, kde jsou ověřovány dovednosti v prostředí podobném skutečným misím (Evropská komise, 2018, Santos-Reyes, 2017).

4.2.2 Operační zařazení

Pracovníci TAST jsou nasazováni jako nedílná součást týmu EUCP a při výkonu své činnosti pracují pod vedením vedoucího týmu EUCPT. V případě rozsáhlejší mise, kde je nasazeno více jednotek TAST, je určena jedna osoba jako odpovědný vedoucí operací, který zajišťuje koordinaci činností v rámci TAST a propojení s vedením EUCPT. Tento systém umožňuje efektivní řízení technické a logistické podpory, přičemž zajišťuje hladký průběh operací v rámci Mechanismu civilní ochrany EU (Evropská komise, 2021, Khorram, 2017).

4.3 Technická a administrativní podpora

Aby bylo možné efektivně podporovat různě velké týmy EUCP v závislosti na misi, jsou jednotky TAST ICT/Admin dostupné v různých velikostech a konfiguracích. Tyto jednotky poskytují administrativní podporu, včetně správy drobné hotovosti, a technologickou a komunikační podporu v rámci UCPM. V každé odborné misi EUCP hrají TAST ICT/Admin jednotky zásadní roli při zajišťování plynulého chodu operačního centra a souvisejících procesů. Proces podpory viz *obrázek 6* pod odstavcem (Evropská komise, 2021).

Obrázek 6 Systém TAST – podpora expertních týmů

Zdroj: Vlastní, 2025; úprava Evropská komise, 2021

Potenciální úkoly jednotek TAST ICT/Admin V závislosti na konkrétním typu jednotky TAST ICT/Admin mohou pracovníci vykonávat následující úkoly:

přezkoumání a posouzení provozuschopnosti telekomunikačních zařízení v místě nasazení, kontrola probíhá před nasazením,

- zřízení a zahájení provozu kanceláře/OSOCC, včetně instalace telekomunikačního a IT vybavení,
- nastavení, provoz, používání a údržba IT pracovních stanic, včetně konfigurace sítí kabelových i bezdrátových a správy e-mailových účtů,
- instalace, provoz a údržba telefonních systémů, včetně satelitních a mobilních telefonů, internetové telefonie atd. Zřízení a provoz přijímacího a odletového střediska,
- podpora řízení informací, shromažďování a analýzy, včetně internetových zdrojů a znalosti relevantních informačních kanálů,

- vypracování a údržba situačních map, informačních displejů a situačních přehledů,
- podpora při přípravě situačních zpráv a analýz. Vytváření a podpora prezentací, briefingových materiálů a dokumentů pro rozdávání,
- aktualizace různých seznamů např. kontaktní listiny, docházkové listiny, plány směn, přehledy týmů, seznamy přijatého materiálu,
- podpora plánování souvisejícího s misí může obsahovat: komunikační plány, operační činnosti, bezpečnostní a ochranná opatření,
- instalace, provoz a údržba rádiových zařízení, včetně diagnostiky a oprav rádiových sítí a reléových spojů. Zajištění rádiové komunikace, včetně uplatňování mezinárodních hlasových standardů pro nouzovou komunikaci například. v souladu s OSN a pravidly MOSS (Evropská komise, 2021).

Elektronické vybavení jednotek TAST ICT/Admin by mělo být co nejvíce standardizováno, například jednotný formát klávesnic a používání společného softwaru a aplikací, jako jsou Microsoft Teams. Podrobnosti týkající se technických specifikací a požadavků na jednotlivé komponenty a zařízení budou uvedeny v dalších kapitolách dokumentace (Evropská komise, 2021).

ZÁVĚREČNÁ KAPITOLA TEORETICKÉ ČÁSTI

Teoretická část této diplomové práce poskytl ucelený přehled klíčových aspektů týkajících se Mechanismu civilní ochrany Evropské unie a rámce krizového řízení v České republice. Východiska, která byla v této části zpracována, tvoří základ pro pochopení praktických procesů, které jsou později analyzovány v aplikované části práce. V následujícím textu jsou shrnuty hlavní poznatky, které z teoretické části vyplynuly.

V teoretické části bylo rozebráno historické ukotvení civilní ochrany ve světovém kontextu, včetně vývoje civilní ochrany v České republice. Bylo poukázáno na to, že koncept civilní ochrany se vyvíjel z původně vojensky orientované civilní obrany do současného pojetí komplexního systému krizového řízení, který zajišťuje ochranu obyvatelstva nejen při válečných konfliktech, ale i při mimořádných událostech přírodního a antropogenního charakteru. V českém prostředí byla identifikována návaznost na mezinárodní koncepce civilní ochrany, avšak s důrazem na legislativní ukotvení, které významně posílila vznikem krizového řízení po roce 2000. Byla také analyzována struktura a fungování samotného Mechanismu civilní ochrany Unie. Byl popsán jeho historický vývoj od založení v roce 2001, zásadní novelizace v roce 2019, včetně zavedení kapacit rescEU a postupného rozšíření nástrojů připravenosti a odezvy. Práce vysvětlila právní rámec mechanismu, založený na Rozhodnutí č. 1313/2013/EU a jeho novelizacích, a současné fungování včetně nástrojů jako jsou CECIS nebo ERCC.

Důraz byl kladen také na to, jak mechanismus funguje v podmínkách České republiky. Byla popsána role Generálního ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, operační funkce NOPIS a struktura českých civilních záchranných modulů registrovaných v ECPP. Zmíněna byla také konkrétní nasazení českých jednotek v rámci Mechanismu civilní ochrany Evropské unie při mimořádných událostech v posledních letech, včetně lesních požárů a pomoci po zemětřeseních. Neméně důležitou oblastí bylo také financování systému civilní ochrany. V teoretické části byly představeny základní finanční nástroje, jako je Fond solidarity Evropské unie a rezerva na pomoc při mimořádných událostech, včetně rámcového rozpočtu Mechanismu civilní ochrany Evropské unie pro období 2021–2027. Popsány byly rovněž nástroje financování dopravy a operací v rámci aktivace Mechanismu civilní ochrany Evropské unie a způsoby jejich čerpání.

Z teoretické části rovněž vyplynulo, že Mechanismus civilní ochrany Evropské unie je nejen nástrojem solidarity, ale také systémem vyžadujícím vysoký stupeň připravenosti,

součinnosti a koordinace mezi členskými státy. Tyto předpoklady se ukázaly jako klíčové pro efektivní zvládání mimořádných událostí, jak bude dále ukázáno v praktické části práce.

Získané poznatky z teoretické části:

- přehled vývoje a struktury civilní ochrany v České republice a v Evropské unii,
- porozumění právnímu a institucionálnímu rámci Mechanismu civilní ochrany Evropské unie,
- získání povědomí o financování a konkrétních nástrojích pomoci,
- identifikace rolí klíčových aktérů a specifik fungování systému v České republice,
- teoretická východiska pro následné analytické nástroje, které budou aplikovány v praktické části práce.

Tyto teoretické základy jsou nezbytné pro správnou interpretaci výsledků v praktické části, která se zaměří na povodně v letech 1997 a 2024, využití Mechanismu, a následně návrh možných opatření pro zlepšení připravenosti a reakce České republiky v rámci systému civilní ochrany Evropské unie.

II. PRAKTICKÁ ČÁST

5 ANALÝZA HISTORICKÉHO VÝVOJE POVODNÍ NA ŘECE MORAVĚ V LETECH 1997 A 2024

Povodně na řece Moravě patří mezi nejzávažnější přírodní katastrofy, které zasáhly území České republiky. Praktická část práce se zaměřuje na dvě významné události – povodně v roce 1997 a 2024. Tyto dvě události umožňují porovnat dopady, rozsah zasažení, efektivitu krizového řízení, a především využití evropských mechanismů solidarity, jako je Mechanismus civilní ochrany Unie.

Povodeň z července 1997 postihla rozsáhlé území střední a severní Moravy. Bylo zaplaveno přes 12 500 km², zničeno nebo poškozeno téměř 29 000 domů, škody dosáhly výše 62,6 miliardy Kč a zemřelo 50 osob. Evakuováno bylo více než 8 000 obyvatel. Kritická situace tehdy poukázala na nedostatečnou připravenost státu na podobné události a chybějící koordinaci mezi jednotlivými složkami integrovaného záchranného systému.

Dle údajů z roku 2015 kulminovala řeka Morava 3. července v Olomouci při průtoku 445 m³/s a o den později v Kroměříži při průtoku 725 m³/s. Povodňová vlna postihla široké území včetně Napajedel a Hodonína. Ztráty byly způsobeny nejen na obytné zástavbě, ale rovněž na dopravní infrastruktuře, zásobování energií a pitnou vodou. Zemřelo 52 osob. Povodeň vedla k urychlení legislativních a organizačních změn v oblasti krizového řízení, stejně jako k rozsáhlým investicím do protipovodňových opatření.

V roce 2024 zasáhla povodeň opět území Olomouckého a Moravskoslezského kraje. V období od 13. září do 1. listopadu bylo zaznamenáno 47 164 událostí, z toho 24 592 přímo v souvislosti s povodněmi. Bylo evakuováno 19 173 osob a zachráněno dalších 1 516, přičemž 147 osob bylo transportováno vrtulníky. Humanitární pomoc byla do regionu dopravována leteckým mostem, při kterém bylo vrtulníky AČR a dalších subjektů přepraveno celkem 59,4 tun humanitární pomoci.

Na pomoc byly masivně nasazeny prostředky HZS ČR, Armády ČR, ale i zahraniční asistence v rámci UCPM. Bylo dodáno přes 3 000 kondenzačních vysoušečů do každého z postižených krajů. Pomoc zahrnovala také dodávky elektrocentrál, čerpadel, hygienických balíčků, ochranných pomůcek, topidel, holínek, lopat, pytlů s pískem a dalšího vybavení. V rámci evropské solidarity dorazily vysoušeče mimo jiné ze Slovinska, Německa, Belgie, Švédska, Chorvatska a Rakouska. Slovensko poskytlo elektrocentrály a další techniku. Koordinace probíhala prostřednictvím systému CECIS a zajišťována byla také

psychosociální pomoc – v olomouckém kraji a moravskoslezském kraji (dále jen „OLK“ a „MSK“) bylo poskytnuto přes 1 100 případů první psychologické pomoci.

Srovnání s rokem 1997 ukazuje obrovský pokrok v připravenosti i rozsahu zásahu. Díky implementaci preventivních opatření a efektivnímu využití evropských mechanismů se podařilo zabránit vyšším ztrátám na životech i majetku. Povodně v roce 2024 potvrdily, že systém civilní ochrany ČR v kombinaci s evropským mechanismem UCPM představuje účinný nástroj pro zvládání krizových situací a přírodních katastrof.

5.1 Srovnání reakce na mimořádné události v letech 1997 a 2024

Reakce na mimořádné události v roce 1997 byla poznamenána absencí právního rámce a nedostatečnou koordinací mezi záchrannými složkami, orgány státní správy a samosprávy. V té době neexistoval integrovaný systém krizového řízení, jak jej známe dnes, a jednotlivé složky zasahovaly často nekoordinovaně. Evakuace obyvatel probíhaly s obtížemi, komunikace mezi úřady byla omezená a chyběla centralizovaná databáze o zasažených oblastech. Průběh a důsledky povodní v roce 1997 tak výrazně poukázaly na potřebu vytvoření legislativního rámce pro řízení mimořádných událostí.

Na základě těchto zkušeností byl v následujících letech vypracován a přijat tzv. krizový legislativní balíček, který vstoupil v platnost k 1. lednu 2001. Ten tvoří čtyři klíčové zákony:

- zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení (krizový zákon),
- zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému,
- zákon č. 241/2000 Sb., o hospodářských opatřeních pro krizové stavy,
- zákon č. 242/2000 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím krizových zákonů.

Tyto zákony vytvořily základ pro fungování krizového řízení v ČR a zakotvily kompetence jednotlivých orgánů státní správy a samosprávy, složek IZS i odpovědnost právnických a fyzických osob. Zavedly také nástroje pro vyhlásování a řízení krizových stavů.

Od přijetí krizového legislativního balíčku v roce 2000 prošel systém krizové komunikace a řízení v České republice významným a postupným vývojem. Na základě zkušeností z mimořádných událostí, jako byly povodně, pandemie či technologické havárie, došlo k neustálému zlepšování organizačních struktur, legislativních rámců

a komunikačních nástrojů mezi jednotlivými složkami integrovaného záchranného systému, orgány státní správy a mezinárodními partnery. Tento vývoj se výrazně projevil při zvládnutí povodní v roce 2024, kdy byla patrná vysoká úroveň připravenosti. Došlo k včasné aktivaci krizových štábů na krajské i národní úrovni, efektivní online koordinaci prostřednictvím systémů CECIS a Copernicus a zapojení evropských kapacit prostřednictvím mechanismu rescEU. Rychlá mobilizace lidských i technických zdrojů, včetně psychosociální podpory, ukázala, že Česká republika vykazuje funkční rámec krizového řízení, který je schopen reagovat na mimořádné situace, a to i v kontextu mezinárodní spolupráce, přestože v praxi mohou vznikat určité provozní a organizační nedostatky.

Zatímco v roce 1997 byla ČR odkázána na vlastní síly a pomoc spojenců zajišťována převážně ad hoc, v roce 2024 probíhalo řízení zásahu na základě předem nastavených procedur, legislativy a mezinárodních dohod v rámci UCPM.

5.2 Nasazení a koordinace Mechanismu civilní ochrany Evropské unie v roce 2024

Po vyhodnocení situace a žádosti České republiky o pomoc v září 2024 byl aktivován Mechanismus civilní ochrany EU. Prostřednictvím systému CECIS byla koordinována pomoc ze zahraničí, která zahrnovala materiální podporu (vysoušeče, elektrocentrály, čerpadla), expertní podporu a týmovou spolupráci.

Středisko ERCC zajišťovalo komunikaci s českým NOPIS a národními kontaktními místy. Pomoc dorazila mimo jiné ze Slovinska, Německa, Belgie, Chorvatska a dalších členských států. Podpora byla směřována do nejvíce zasažených oblastí OLK a MSK. Ve spolupráci s Armádou ČR byl zajištěn letecký most a distribuce pomoci. Koordinace probíhala příkladně, každá fáze nasazení byla dokumentována a monitorována. Pomoc byla nejen včasná, ale i cílená a specifická dle potřeb jednotlivých lokalit.

Přehled vybraných číselných údajů o mezinárodní pomoci v rámci UCPM během povodní v roce 2024:

Tabulka 2 – Pomoc UCPM

Stát	materiál	Počet
Slovinsko	vysoušeče (doručeno)	260
	vysoušeče (doručeno)	300
Německo	vysoušeče (doručeno)	73
Belgie	vysoušeče (doručeno)	212
Chorvatsko	vysoušeče (doručeno)	110
Ukrajina	vysoušeče (doručeno)	40
Švédsko	vysoušeče (doručeno)	81
Rakousko	vysoušeče (doručeno)	142
Vysoušeče celkem		1 218
Slovensko	elektrocentrály (3x 30kW, 1x 200kW) (doručeno) - dne 25. 9. - návrat zpět do SK	4
	kontejner pro dlouhodobé zásahy (doručeno) - dne 25. 9. - návrat zpět do SK)	1
	doprava elektrocentrál pořízených SSHR (doručeno)	6
Německo	Topidla, vydáno na MSK 200 ks, vydáno na OLK 229 ks	429

Zdroj: Interní, 2024

5.3 Materiální pomoc a její logistika

Materiální pomoc od UCPM poskytovaná během povodní zahrnovala především kondenzační vysoušeče, kterých bylo více než 1000 kusů pro oba zasažené kraje. Mezi další elektrické zařízení, které se použily při pomoci byly elektrocentrály, vysokokapacitní čerpadla a další technické prostředky. Kondenzační vysoušeče dále poskytly v rámci pomoci i ostatní nezasažené kraje ČR. Kraje poskytly více než 6500 kusů. Distribuce pomoci byla zajištěna prostřednictvím leteckého mostu, silniční dopravy HZS ČR a mezinárodních partnerů. Logistická centra byla zřízena ve spolupráci s krajskými úřady a složkami IZS. Koordinace distribuce vycházela z prioritních potřeb jednotlivých obcí, které byly

vyhodnoceny krajskými krizovými štáby. Vysoušeče byly využity ve stovkách domácností, škol a zdravotnických zařízení. Pomoc byla organizována nejen na základě počtu postižených objektů, ale i z hlediska zranitelnosti obyvatelstva jako jsou senioři, rodiny s dětmi. Mimo jiné se využívali skladové zásoby SSH a HZS ČR, kdy se především jednalo o zásoby:

Tabulka 3 – Materiál ze zásob HZS ČR a SSHR

Materiál	Vydáno	Zůstatek	Pozn.
WAP	315	43	Vydáno: OLK: 80 ks MSK: 220 ks JHC: 15 ks
Ponorná čerpadla	120	491	Vydáno: LBK: 5 MSK: 100 JHC: 15
Elektrocentrály	69	10	Vydáno: OLK: 38 MSK: 31
Lopaty	1 380	5 774	Vydáno: MSK 1 350 AČR: 30
Smetáky	1 420	15 437	Vydáno: MSK: 1 400 AČR: 20
Hrábě	470	1 321	Vydáno: MSK: 460 AČR: 10
Krumpáče	100	1 476	Vydáno: MSK: 100
Holínky	4 000	1 654	Vydáno: MSK: 2 000 OLK: 2 000
Kolečka	150	683	Vydáno: MSK 160 AČR: 10
Hygienické balíčky	4 000	0	Vydáno: MSK: 2 000 OLK: 2 000
SAVO	3 650	12 937	Vydáno: JCH: 250 MSK: 3 400
Topidla (elektrická a infračervená)	672	0	Vydáno: MSK: 443 OLK: 229
Vysoušeč vzduchu teplovzdušný	405	4	Vydáno: MSK:393 Ministerstvo dopravy:12

Zdroj: Interní, 2024

Tabulka 4 – Stav vysoušečů při povodních na řece Moravě v roce 2024

Kraj	Dostupné v kraji před povodní (HZS kraje, kraj, obce)	Vydáno z centrálních zásob HZS ČR	Vydáno ze zásob SSHR	Vydáno z pomoci ze zahraničí	Zapůjčeno ze zásob jiných krajů do MSK a OLK		CELKEM v krajích
					MSK	OLK	
PHA	105					30	75
STC	312						312
JHC	275	200			120	28	327
PLK	135					52	83
KVK	46				20		26
ULK	57						57
LBK	368					120	248
HKK	179	65					244
PAK	47	200					247
VYS	26						26
JHM	155						155
OLK	90	1 385	800	570			3 075
ZLK	48	351					399
MSK	216	899	1 187	648			3 090
Celkem	2 059	3 100	1 987	1218	140	230	8 364
					370		

Zdroj: Interní, 2024

6 ANALÝZA RIZIK – HODNOCENÍ SYSTÉMU

SWOT analýza je strategický nástroj používaný k identifikaci a systematickému posouzení čtyř základních aspektů určitého jevu, systému nebo organizace:

- silných stránek,
- slabých stránek,
- příležitostí,
- hrozeb.

Umožňuje získat komplexní pohled na současný stav a potenciál dalšího rozvoje či zlepšení. V oblasti krizového řízení se SWOT analýza uplatňuje především jako prostředek k hodnocení připravenosti a schopnosti reagovat na mimořádné události. Pomáhá identifikovat funkční oblasti systému, upozorňuje na nedostatky, odhaluje externí faktory, které mohou být využity ve prospěch krizového řízení, ale také potenciální rizika, která je třeba sledovat či eliminovat (Caliccio, 2021).

SWOT analýza v této práci se zaměřila na oblasti jako je koordinace, logistika, technická vybavenost, lidské zdroje a možnosti rozvoje mezinárodní spolupráce. Výsledky analýzy poskytují komplexní pohled na současnou úroveň reakce na povodně v roce 2024 a měl by především poukázat na příležitosti a hrozby do budoucna. Grafické znázornění SWOT analýzy je zobrazeno v *tabulce 5* dále v textu.

Silné stránky:

- efektivní využití UCPM a rescEU,
- rychlá koordinace mezi ERCC a NOPIS,
- dostupnost moderní techniky a výbavy,
- zapojení psychosociální pomoci,
- zavedená struktura krizového řízení včetně krajských štábů,
- fungující spolupráce mezi HZS ČR a Armádou ČR.

Slabé stránky:

- místy zpožděná distribuce pomoci,
- přetížení místních kapacit v prvních dnech,
- nedostatek personálu ve specializovaných oblastech jako je IT,
- komunikační šum.

Příležitosti:

- zavedení mobilních logistických center,
- zlepšení předpovědních systémů a meteorologické modelace.
- rozvoj přeshraniční spolupráce,
- využití umělé inteligence pro modelování krizí,
- vytváření zásobovacích uzlů v rizikových oblastech.

rozvoj přeshraniční spolupráce

Hrozby:

- zvyšující se frekvence extrémních jevů,
- možná ztráta infrastruktury v klíčových uzlech,
- kybernetické hrozby při výpadku komunikačních systému,
- klimatické změny zvyšující výskyt záplav,
- zvyšující se tlak na státní rozpočet v krizových obdobích.

Tabulka 5 SWOT Analýza

SWOT Analýza - Reakce na povodně 2024

Silné stránky • Efektivní využití UCPM a rescEU • Rychlá koordinace mezi ERCC a NOPIS • Dostupnost moderní techniky a výbavy • Zapojení psychosociální pomoci • Zavedená struktura krizového řízení včetně krajských štábů • Fungující spolupráce mezi HZS ČR a Armádou ČR	Slabé stránky • Místy zpožděná distribuce pomoci • Přetížení místních kapacit v prvních dnech • Nedostatek personálu ve specializovaných oblastech jako je IT • Komunikační šum
Příležitosti • Zavedení mobilních logistických center • Zlepšení předpovědních systémů a meteorologické modelace • Rozvoj přeshraniční spolupráce • Využití umělé inteligence pro modelování krizí • Vytváření zásobovacích uzlů v rizikových oblastech	Hrozby • Zvyšující se frekvence extrémních jevů • Možná ztráta infrastruktury v klíčových uzlech • Kybernetické hrozby při výpadku komunikačních systémů • Klimatické změny zvyšující výskyt záplav • Zvyšující se tlak na státní rozpočet v krizových obdobích

*Zdroj: Vlastní zpracování, 2025***Doporučení:**

Na základě výše uvedené analýzy lze doporučit několik klíčových opatření. Jako jedno z doporučení je posílit odbornou přípravu pracovníků krizového řízení na všech úrovních, včetně cíleného školení pro obsluhu systémů jako například program CECIS. Rozšíření skladů strategických zásob a zavedení nových logistických modelů pro rychlejší distribuci humanitární pomoci zejména do venkovských a slabších oblastí. Doporučit lze i zavedení systému předběžné identifikace zranitelných skupin obyvatelstva a vytvoření jednotného datového prostředí pro sdílení informací mezi složkami krizového řízení. Jako stěžejní krok lze považovat rozvoj spolupráce v rámci mezinárodních cvičení a vytvoření rámce pro integraci moderních technologií, včetně prediktivního modelování pomocí umělé inteligence, který má do budoucna velký potenciál a nabídne více předvídat mimořádné situace.

6.1 Využití podpory mechanismu civilní ochrany Evropské unie

V návaznosti na provedenou SWOT analýzu je vhodné doplnit hodnocení konkrétních aspektů zahraniční pomoci poskytnuté prostřednictvím UCPM během povodní v roce 2024. Jedním z prvků této pomoci bylo zapůjčení odvlhčovačů, které byly distribuovány do zasažených oblastí pro účely sanace budov a urychlení obnovy obytných i veřejných prostor. Tato kapitola se zaměřuje na dvě doplňkové metody hodnocení – Multi-kriteriální analýzu (dále jen „MCA“) a Analýzu nákladů a přínosů (dále jen „CBA“).

6.1.1 Multi-kriteriální analýza

MCA je metoda rozhodování, která umožňuje posoudit více variant řešení podle různých kritérií, které mají různou důležitost – váhu. Je hojně využívána ve veřejné správě, krizovém řízení i environmentálním plánování, kde pomáhá vyhodnocovat efektivitu zásahů nebo plánovaných opatření. MCA je obzvláště vhodná tam, kde jsou rozhodnutí komplexní, zahrnují více zainteresovaných stran nebo jsou ovlivněna řadou nefinančních faktorů. Její hlavní předností je transparentnost, systematičnost a schopnost zohlednit jak kvantitativní, tak kvalitativní data (Dean, 2022).

K účelům praktické části byla MCA využita k ohodnocení efektivity zapůjčených odvlhčovačů podle těchto kritérií:

- dostupnost v terénu – rychlost doručení do zasažených oblastí,
- potřebnost míra souladu s místní poptávkou po tomto vybavení,
- rozsah počet objektů, kde byly odvlhčovače nasazeny,
- efektivita schopnost reálně přispět k obnově například. počet sanovaných m²,
- koordinace úroveň spolupráce s místními krizovými štáby.

Každému kritériu byla přidělena specifická váha podle jeho významnosti: dostupnost v terénu 20 %, potřebnost 20 %, rozsah využití 20 %, efektivita 15 % a koordinace 25 %.

Jednotlivé aspekty byly hodnoceny na škále 1–5. Níže uvedená *tabulka 6* ukazuje příklad hodnocení s výpočtem váženého skóre pro každé kritérium:

Tabulka 6 MCA kritéria

Kritérium	Váha (%)	Hodnocení (1-5)	Vážené skóre
Dostupnost v terénu	20	4	0,80
Potřebnost	20	5	1,00
Rozsah využití	20	4	0,80
Efektivita	15	5	0,75
Koordinace	25	5	1,25
Celkové skóre	100	-	4,60 / 5

Zdroj: Vlastní zpracování, 2025

Z výsledků analýzy vyplývá, že využití odvlhčovačů mělo vysokou přidanou hodnotu především v oblasti efektivity, potřebnosti a spolupráce s místními složkami pro distribuci k jednotlivým uživatelům v postižené oblasti. Výpočet celkového skóre byl proveden jako součet dílčích vážených skóre jednotlivých kritérií. Každé hodnocení (na škále 1–5) bylo vynásobeno svou vahou vyjádřenou v desetinném čísle například 20 % = 0,20.

Výsledky byly následně sečteny:

$$(4 \times 0,20) + (5 \times 0,20) + (4 \times 0,20) + (5 \times 0,15) + (5 \times 0,25) \\ = 0,80 + 1,00 + 0,80 + 0,75 + 1,25 = \mathbf{4,60/5}$$

Vysoké skóre výsledku analýzy ukazuje na důležitost zápůjčky prostřednictvím UCPM.

6.1.2 Analýza nákladů a přínosů

CBA je analytická metoda, jejímž cílem je zjistit, zda přínosy určitého opatření, projektu nebo intervence převyšují jeho náklady. Tento nástroj umožňuje porovnat očekávané výdaje – náklady s užitkem – přínosy vyjádřenými ve finančních jednotkách. CBA vychází z jednoduchého principu. Pokud součet přínosů převyšuje náklady, je daný zásah ekonomicky efektivní a žádoucí. Analýza typicky zahrnuje identifikaci všech přímých i nepřímých nákladů například nákup vybavení, doprava, provozní náklady a odhad přínosů jako jsou snížení škod, zvýšení efektivity, zlepšení zdraví populace nebo zkrácení doby obnovy infrastruktury. Výsledkem je výpočet poměru přínosy/náklady Benefit-cost ratio

(Dále jen „BCR“) nebo čistý přínos označován Net benefit. Metoda se široce využívá v oblasti veřejné správy, krizového řízení, projektového managementu a rozhodování v investičních projektech. Výhodou této analýzy je kvantifikovatelnost a transparentnost rozhodování, nevýhodou pak obtížnost přesného ocenění některých přínosů, zejména těch nehmotných (Kozlov, 2022).

Tato analýza CBA se zaměřuje na nasazení odvlhčovačů během povodní v roce 2024, které byly dodány do České republiky prostřednictvím Mechanismu civilní ochrany Unie. Cílem analýzy je zhodnotit, zda byly investice do této pomoci efektivní a zda přinesly vyšší přínosy než náklady.

CBA vychází z předpokladu, že použití odvlhčovačů snižuje škody na majetku, přispívá k ochraně zdraví obyvatel a minimalizuje výpadky činnosti veřejných institucí. Odhadované úspory na majetku jsou odvozeny z údajů pojišťoven například Kooperativa, které udávají, že včasné odvlhčení může snížit rozsah škod o 10–30 %. V této analýze je použit průměr 20 %. Pro zdravotní přínos byly použity reálné náklady na léčbu respiračních onemocnění dle údajů VZP (Pojišťovna kooperativa, 2023; Plívová, 2023).

Vstupní data použita pro výpočet:

- průměrná škoda na objekt: 173 068 Kč (260 tisíc postižených domů ÷ škody 45 miliard) (ČTK, 2024; ČTK, 2024),
- průměrná úspora díky odvlhčovači: 20 %,
- počet nasazených odvlhčovačů: 1218 ks,
- pořizovací cena jednoho odvlhčovače: 13 149 Kč (Klarstein, ©2025),
- provozní náklady na 1 odvlhčovač za den: 109,2 Kč ($650 \text{ W} \times 24 \text{ h} \times 7 \text{ Kč/kWh}$) (Klarstein, ©2025),
- doba využití odvlhčovače v terénu: 20 dní,
- náklady na dopravu: 123 869 Kč (průměrná cena 8847,7 Kč $\times$ 14 cesta tam a zpět do státu, který zapůjčil odvlhčovač) (Evropská komise, 2021),
- náklady na administrativu a distribuci: 100 000 Kč,
- průměrné náklady na léčbu jednoho pacienta (VZP): 15 000 Kč,
- odhad počtu předejitých případů onemocnění: 50 osob,

- odhad přínosu zkrácení výpadku provozu škol a veřejných institucí: 300 000 Kč.

Výpočet přínosů:

- Úspora na 1 objekt: $173\,068 \times 0,20 = 34\,613,60$ Kč,
- Celková úspora na majetku: $34\,613,60 \times 1218 = 42\,159\,364,80$ Kč,
- Zdravotní přínos: $15\,000 \times 50 = 750\,000$ Kč,
- Přínos z omezení výpadků škol a institucí: 300 000 Kč.

Celkové přínosy: $42\,159\,364,80 + 750\,000 + 300\,000 = 43\,209\,364,80$ Kč.

Výpočet nákladů:

- pořizovací náklady: $13\,149 \times 1218 = 16\,015\,482$ Kč,
- provozní náklady: $109,2 \times 20 \times 1218 = 2\,660\,112$ Kč,
- doprava a administrativa: $123\,869 + 100\,000 = 223\,869$ Kč.

Celkové náklady: $16\,015\,482 + 2\,660\,112 + 223\,869 = 18\,899\,463$ Kč.

Poměr přínosů a nákladů:

Tento výsledek ukazuje, že každá koruna investovaná do této formy pomoci přinesla v průměru **2,29 Kč užitku**.

Na základě výše uvedených dat lze konstatovat, že nasazení odvlhčovačů prostřednictvím UCPM představovalo efektivní a ekonomicky přínosné opatření. Výsledný poměr přínosů a nákladů 2,29 dokazuje, že investice do technických prostředků pro sanaci majetku mají nejen přímý ekonomický efekt, ale také pozitivní dopady v oblasti ochrany zdraví a zajištění funkčnosti veřejné infrastruktury.

6.2 Cesta aktivace Mechanismu a zhodnocením hrozeb při povodních na řece Moravě

Matice rizik přímo navazuje na předchozí SWOT analýzu a její identifikované slabé stránky a hrozby. Kombinací těchto slabých stránek s hrozbami, jako jsou zvyšující se četnost extrémních jevů a výpadky infrastruktury, bylo možné zformulovat konkrétní rizika, která byla následně kvantifikována pomocí Matice rizik. Výsledkem tohoto postupu bylo objektivní zhodnocení pravděpodobnosti výskytu a dopadu jednotlivých rizik.

6.2.1 Matice rizik

Matice rizik je nástroj pro jednoduché hodnocení rizik, který umožňuje vizuálně znázornit a kvantifikovat rizika na základě dvou parametrů **Pravděpodobnosti** výskytu a **Dopadu** na systém nebo organizaci. Tyto dvě osy pravděpodobnost a dopad tvoří matici, ve které lze každé identifikované riziko zařadit a stanovit prioritu podle dosaženého **rizikového skóre**. Tento přístup umožňuje efektivní rozhodování při stanovení priorit preventivních a nápravných opatření.

Metodika výpočtu rizikového skóre: Rizikové skóre je stanoveno jako součin pravděpodobnosti a dopadu konkrétního rizika. Pravděpodobnost je hodnocena číslem 0,1 - 1 a Dopad je hodnocen číselně na škále 1–5, přičemž vyšší číslo představuje vyšší pravděpodobnost nebo závažnější dopad:

Pravděpodobnost:

- nepravděpodobné = 0,1,
- málo pravděpodobné = 0,3,
- možné = 0,5,
- pravděpodobné = 0,8,
- velmi pravděpodobné = 1.

Dopad:

- zanedbatelný = 1,
- malý = 2,
- mírný = 3,
- velký = 4,
- katastrofický = 5 (Asana, ©2024).

Všechny zvolené příklady představují klíčové faktory, které mohou mít přímý vliv na schopnost národní reakce při mimořádných událostech. Jejich modelace selhání může vést

k nutnosti aktivace Mechanismu civilní ochrany EU. Tato rizika se vybrala pro sestavení Matice rizik a byla následně sepsána v písemné a grafické formě viz text *tabulka 7* níže:

- nedostatečná technika – riziko vychází z opakujících se situací, kdy kapacity HZS ČR nepostačují rozsahu katastrof, zejména v případě nutnosti rozsáhlého čerpání vody nebo záchranných prací,
- opožděná aktivace krizových složek – toto riziko odráží nedostatky ve schopnosti rychle reagovat v prvních fázích mimořádné události, např. kvůli složitému schvalování nebo přetíženým operačním střediskům,
- selhání informovanosti veřejnosti – zohledňuje situace, kdy obyvatelstvo nedostane včas nebo správné informace, což může vést k chaosu, ztrátám na zdraví a životech,
- extrémní klimatická událost – jedná se o externí faktor, který se v posledních letech stává častějším a který může překročit běžné krizové plány státu, jak bylo patrné při povodních či vlnách veder.

Tabulka 7 Matice rizik

MATICE RIZIK		1-Zanedbatelný	2- Malý	3-Mírný	4-Velký	5- Katastrofický
PRAVDĚPODOBNOST →	1 - Velmi pravděpodobné	1	2	3	4	5
	0,8 - Pravděpodobné	0,8	1,6	2,4 - Nedostatečná technika	3,2 - Opožděná aktivace krizových složek	4
	0,5 - Možné	0,5	1	1,5 - Selhání informovanosti veřejnosti	2	2,5
	0,3 - Málo pravděpodobné	0,3	0,6	0,9	1,2	1,5 - extrémní klimatická událost
	0,1 - Nepravděpodobné	0,1	0,2	0,3	0,4	0,5
DOPAD →						

Zdroj: Vlastní zpracování, 2025

Na základě provedené Matice rizik bylo jako nejzávažnější identifikováno riziko **opožděné aktivace krizových složek** a selhání koordinace vedoucí k **aktivaci UCPM**. Toto riziko dosáhlo nejvyššího rizikového skóre s výsledkem **3,2**, což je výsledek kombinace vysoké pravděpodobnosti výskytu 0,8 a vysokého dopadu 4. Ostatní výsledky jsou zobrazeny v *tabulce 8* níže. Vyhodnocení probíhalo v rámci propočítání jednotlivých určených rizik, **Pravděpodobnost x Dopad**. Právě kombinace těchto zvolených modelových rizik zvyšuje pravděpodobnost selhání a zvyšuje tím tak následné potřeby využití Mechanismu civilní ochrany EU.

Tabulka 8 Výsledky Matice rizik

Riziko	Pravděpodobnost	Dopad	Výpočet	RS
Nedostatečná technika	0,8	3	0,8×3	2,4
Opožděná aktivace krizových složek	0,8	4	0,8×4	3,2
Selhání informovanosti veřejnosti	0,5	3	0,5×3	1,5
Extrémní klimatická událost	0,3	5	0,3×5	1,5

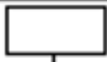
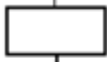
Zdroj: Vlastní zpracování, 2025

6.2.2 Fault tree Analysis

Metoda Fault Tree Analysis (dále jen „FTA“), neboli analýza stromu poruch, je jednou z klíčových metod používaných pro identifikaci a klasifikaci potenciálních poruchových stavů v systému. Jejím cílem je systematicky vyhledávat možné příčiny selhání, zkoumat jejich vzájemné vazby a analyzovat, jakým způsobem mohou vést ke vzniku definované vrcholové tedy nežádoucí události. Princip FTA je založen na deduktivním přístupu, kdy se z vrcholové události zpětně rozkrývají dílčí faktory, které ji mohou způsobit. Tento postup využívá tzv. kauzálního řetězce – sleduje příčiny a podmínky, které se mohou kombinovat a vyústit v kritické selhání systému. FTA je typicky graficko-analytická nebo graficko-statistická metoda, která zobrazuje vztahy mezi příčinami pomocí rozvětveného stromového

diagramu, přičemž jednotlivé události a jejich propojení jsou znázorněny pomocí standardizovaných symbolů například logické brány typu AND nebo OR zobrazené v *tabulce 9*. Hlavním cílem této analýzy je kvantifikace pravděpodobnosti výskytu vrcholové události, a to buď prostřednictvím odhadů, nebo na základě statistických údajů. FTA tak umožňuje vyhodnotit zranitelnost systému a identifikovat kritická místa, kde může dojít k poruše v důsledku technických, organizačních nebo lidských chyb (Vargová, 2018).

Tabulka 9 Symboly pro FTA

Doporučená značka	Název	Název a popis
	TOP EVENT (vrcholová událost)	Blok s názvem nebo popisem vrcholové události.
		Blok s názvem nebo popisem události (jevu), případně s uvedením pravděpodobnosti výskytu (pokud se to požaduje).
	BASIC EVENT (základní událost)	Událost na nejnižší úrovni, pro kterou jsou k dispozici pravděpodobnosti výskytu nebo informace o bezporuchovosti
	UNDEVELOPED EVENT (nerozvíjená událost)	Primární událost, která reprezentuje část systému, která dosud nebyla rozvíjena
		Přenos do – událost definovaná kdekoliv jinde ve stromu poruch.
		Přenos ven – opakovaná událost použitá kdekoliv jinde ve stromu poruch.
	Hradlo AND	Hradlo AND (a) – událost nastane pouze tehdy, když současně nastanou všechny vstupní události.
	Hradlo OR	Hradlo OR (nebo) – událost nastane tehdy, když nastane kterákoliv vstupní událost, nebo jejich libovolná kombinace.
	Hradlo MAJORITY VOTE (majoritní hradlo)	Zálohovaná struktura – událost nastane tehdy, jestliže nastane minimálně m z n vstupních událostí.

Zdroj: Vargová, 2018

Vrcholová událost „**aktivace UCPM**“ byla vybrána na základě identifikace rizik v předchozí SWOT analýze a vytvořené Matici rizik. Nejzávažnější hrozby, které vzešly z těchto metod, vykazovaly vysoké skóre jak z hlediska pravděpodobnosti, tak dopadu. Mezi nejvýznamnější patřily nedostatek techniky, opožděná aktivace krizových složek, selhání informovanosti veřejnosti a extrémní klimatická událost. Tyto faktory se tak staly základními událostmi v rámci FTA analýzy.

Hodnoty pravděpodobností jednotlivých základních událostí byly stanoveny na základě kombinace následujících kritérií, kdy určení pravděpodobnosti předcházelo pročtení dostupných zdrojů, odhadů z historických událostí z povodní a následné modelace za přispění odborného týmu složeného pro účely analýzy SWOT, Matice rizik a FTA.

Před zahájením analýzy FTA se stanovily k řešení následující úlohy:

- **definice analyzované vrcholové události:**

vrcholovou událostí je aktivace UCPM z důvodu selhání národní reakce na rozsáhlou krizovou situaci, konkrétně povodně na řece Moravě v roce 2024.

- **popis sledované události:**

k aktivaci došlo, když národní kapacity nebyly schopny zvládnout krizovou situaci vlastními prostředky. Mezi rozhodující faktory patřily opožděná reakce krizového řízení, nedostatek techniky, selhání komunikace veřejností a extrémní klimatická událost

- **vyloučené okolnosti:**

tornádo, kybernetické útoky mimo krizovou oblast, mezinárodní politický konflikt mimo Evropskou unii.

- **fyzikální hranice systému**

další systémové části, které pro FTA vezmeme v úvahu jsou NOPIS, ERCC, CESIS, krajské krizové štáby, distribuční a logistická centra, informační kanály pro veřejnost.

- **uvažovaný stav systému po FTA**

funkční krizové řízení, plně vybavené logistické sklady, dostatečně informovaná veřejnost, bezproblémová koordinace složek IZS.

Na základě výše uvedených úloh vznikla struktura událostí, ze které následně vznikl strom událostí s vrcholovou událostí. Tento strom událostí je vyobrazen na obrázku pod textem.

Struktura stromu událostí

Na nejvyšší úrovni stromové struktury je stanovena hlavní vrcholová událost, která představuje analyzovaný problém. Struktura stromu je zobrazena na *obrázku 7* dále v textu. Pod ní jsou uvedeny čtyři hlavní skupiny příčin, jež tvoří první úroveň rozvětvení v rámci stromu poruch. Tyto příčiny byly pro přesnější identifikaci aktivace rozděleny do další

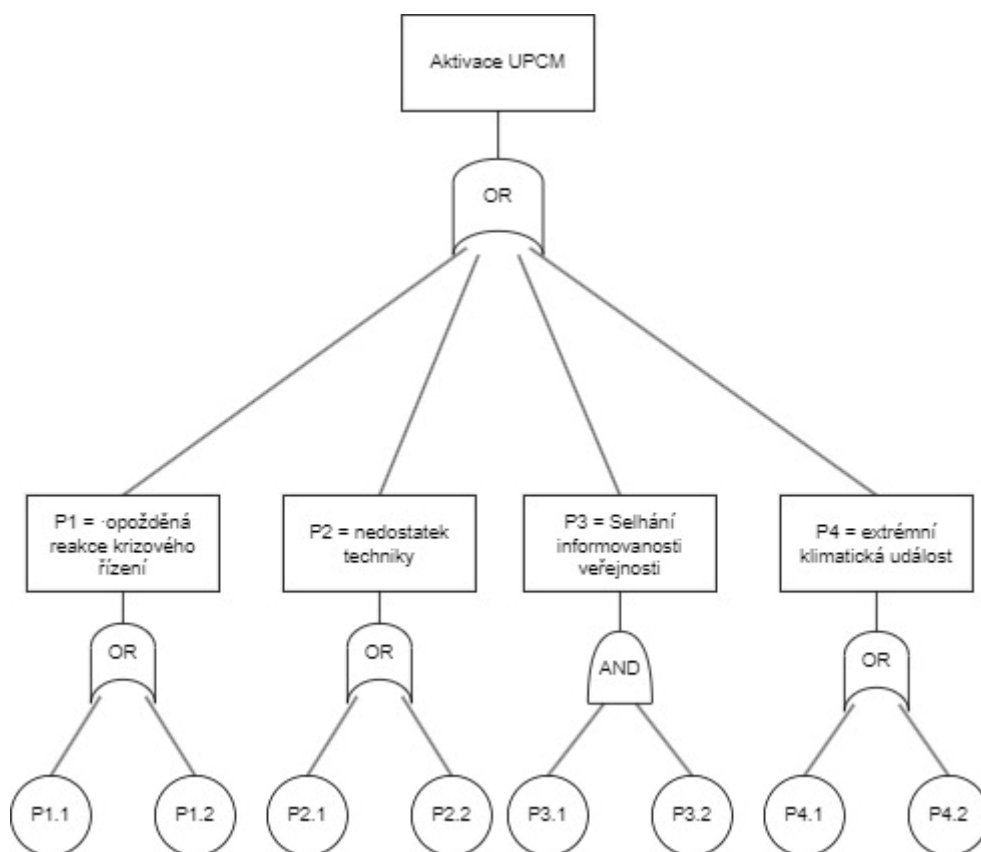
úrovně, která má další dvě možné příčiny a ty jsou tak stanoveny jako základní událost. Pravděpodobnosti pro základní události, byly přepočítány dle modelových pravděpodobností z Matrice rizik a jsou uvedeny u každé příčiny.

- Příčina 1 = opožděná reakce krizového řízení,
- Příčina 2 = nedostatek techniky,
- Příčina 3 = selhání informovanosti veřejnosti,
- Příčina 4 = extrémní klimatická událost.

Další úroveň stromu událostí:

- P1.1 = Zpoždění rozhodovacího procesu – Tato událost představuje selhání při vyhodnocení situace a rozhodování o potřebných opatřeních. Může být způsobena nejasnou strukturou řízení, byrokratickými překážkami nebo neochotou převzít odpovědnost ve stresových situacích. **Pravděpodobnost: 0,4,**
- P1.2 = Nedostatek krizových scénářů – Absence nebo neaktuálnost připravených krizových plánů a modelových situací výrazně zpomaluje reakci. V praxi to znamená, že zúčastněné subjekty improvizují, což prodlužuje dobu odezvy a zvyšuje riziko chybných rozhodnutí. **Pravděpodobnost: 0,65,**
- P2.1 = Nedostatek techniky – Zastaralá technika například vysoušeče, čerpadla, přepravní vozidla snižuje účinnost zásahu. Nefunkční nebo poruchové vybavení může znemožnit pomoc postiženému obyvatelstvu a oddálit stabilizaci situace. **Pravděpodobnost: 0,5,**
- P2.2 = Nízká zásoba prostředků – Tato příčina poukazuje na nedostatečné množství vybavení v rezervách. Může jít o nízký počet kusů základních prostředků nebo materiálu, což omezuje možnost pomoci většímu území nebo více regionům najednou. **Pravděpodobnost: 0,6,**
- P3.1 = Nedostatečné komunikační kanály – Pokud neexistují efektivní kanály pro předávání důležitých informací například varování, evakuační pokyny, veřejnost neví, jak reagovat. Chyby mohou vznikat při šíření zpráv prostřednictvím médií, SMS systémů nebo obecních rozhlasů. **Pravděpodobnost: 0,7,**

- P3.2 = Chybějící školení obyvatelstva – Lidé často nevědí, jak se chovat v krizové situaci, kde se evakuovat, co si vzít, jak si zajistit základní potřeby. Absence osvěty a cvičení může vést ke zmatku, panice a zbytečným ztrátám na životech i majetku. **Pravděpodobnost: 0,7.**
- P4.1 = Silné přívalové deště – Tyto deště mohou během několika hodin zaplavit rozsáhlá území, zejména města s nedostatečnou kanalizací nebo krajinu se špatně nasákavou půdou. Jejich výskyt se v důsledku klimatické změny zvyšuje. **Pravděpodobnost: 0,2,**
- P4.2 = Náhlé tání sněhu – Pokud dojde k rychlému zvýšení teploty, obzvláště po dlouhé zimě, může roztát množství sněhu způsobit rychlé stoupání hladin řek. Tento jev se děje zejména na jaře, především v horských oblastech. **Pravděpodobnost: 0,12.**

Obrázek 7 FTA strom událostí

Zdroj: Vlastní zpracování, 2025

Provedené výpočty vrcholové události

$$P1 = 1 - [(1 - P1.1) \times (1 - P1.2)] = 1 - [(1 - 0,4) \times (1 - 0,65)] = \mathbf{0,79}$$

$$P2 = 1 - [(1 - P2.1) \times (1 - P2.2)] = 1 - [(1 - 0,5) \times (1 - 0,6)] = \mathbf{0,80}$$

$$P3 = P3.1 \times P3.2 = 0,7 \times 0,7 = \mathbf{0,49}$$

$$P4 = 1 - (1 - P4.1) \times (1 - P4.2) = 1 - [(1 - 0,2) \times (1 - 0,12)] = \mathbf{0,30}$$

$$P_{\text{aktivace UPCM}} = 1 - [(1 - P1) \times (1 - P2) \times (1 - P3) \times (1 - P4)] = 1 - [(1 - 0,79) \times (1 - 0,80) \times (1 - 0,49) \times (1 - 0,30)] = \mathbf{0,985 = \underline{98,5 \%}}$$

Na základě výsledků FTA analýzy byly identifikovány čtyři hlavní příčiny vedoucí k aktivaci UCPM. Každá z těchto příčin vykazuje vysokou pravděpodobnost výskytu, přičemž právě jejich kombinace představuje značné systémové riziko. Pro snížení pravděpodobnosti vrcholové události jsou navržena opatření, která by mohla být postupně implementována na úrovni strategického řízení státu i regionů.

Opožděná reakce krizového řízení

Krizové řízení v České republice je podloženo existencí rámcových plánovacích dokumentů a předem definovaných scénářů pro mimořádné události. V praxi však může dojít ke zpoždění reakce z důvodu časového nesouladu mezi aktuálním vývojem situace a aplikací existujících opatření nebo náročnosti rozhodovacích procesů. Výzvou do budoucna je proto zajistit pravidelnou aktualizaci krizových plánů s ohledem na dynamicky se vyvíjející hrozby a podmínky, například v důsledku klimatických změn nebo technologického vývoje. Za účelem posílení připravenosti na konkrétní scénáře je vhodné zintenzivnit praktické nácviky a jejich koordinaci napříč záchrannými složkami, samosprávami i klíčovou infrastrukturou. Zvýšení efektivity může přinést nasazení simulačních technologií, jako je virtuální realita, která umožní bezpečný a opakovatelný trénink v realistickém prostředí. Další podporu rychlého rozhodování mohou přinést automatizované nástroje pro krizové řízení, které vedoucím pracovníkům poskytují přehledná data a prediktivní modely k usnadnění klíčových rozhodnutí v prvních fázích krizové situace.

Nedostatek techniky

V oblasti technického vybavení je klíčové systematické zajištění obměny a doplňování rezerv. Doporučuje se provést audit stávající techniky a vytvořit plán její obnovy s využitím evropských fondů. Zavedení mobilních logistických jednotek a sdílení vybavení mezi

regiony by mohlo zvýšit flexibilitu zásahů. Zároveň je třeba posílit skladové rezervy na regionální úrovni a zajistit jejich pravidelnou inspekci a doplňování.

Selhání informovanosti veřejnosti

Komunikace s veřejností je často opomíjenou, přesto klíčovou složkou krizového řízení. Pro její zlepšení je nezbytné vytvořit centralizovaný komunikační portál, který by poskytoval aktuální a ověřené informace obyvatelstvu. Součástí opatření by mohla být také mobilní aplikace s pokyny pro krizové situace, která dostupná off-line. Zásadní roli zde hraje i osvěta. Výchova ke krizové připravenosti by měla být součástí školních osnov i komunitních projektů. Na základě této analýzy proto **vznikne informační leták** určený široké veřejnosti, který bude distribuována ve fyzické i digitální podobě. Tento leták bude sloužit jako rychlý návod pro správné chování v případě mimořádné události, zejména povodně.

Extrémní klimatická událost

S ohledem na rostoucí výskyt extrémních jevů v důsledku klimatických změn je třeba zlepšit predikční a varovné systémy. Rozšíření meteorologických modelů a včasné informování veřejnosti prostřednictvím více komunikačních kanálů může pomoci zabránit nebo zmírnit dopady katastrof. Doporučuje se investovat do protipovodňových opatření jako jsou poldry, retenční nádrže, vysoušeče, stejně jako do modernizace hydrometeorologických stanic, čidel, dále vytvoření prediktivních nástrojů za použití umělé inteligence.

Závěr k návrhům opatření

Navržená opatření mají potenciál výrazně snížit pravděpodobnosti jednotlivých základních událostí v rámci systému krizového řízení. Nejvýznamnější doporučení se týká zlepšení krizové komunikace směrem k veřejnosti, protože správně informovaní občané mohou významně přispět ke zvládnutí mimořádných situací, snížit paniku a ulehčit práci složkám integrovaného záchranného systému. Z tohoto důvodu je navrženo vytvoření praktického letáku pro veřejnost, který bude přehledně shrnovat základní postupy při povodních, včetně doporučené výbavy, kontaktů a evakuačních tras.

Závěr FTA analýzy

Metoda FTA umožnila systematicky rozložit příčiny vedoucí k vrcholové události aktivace UCPM a kvantitativně posoudit pravděpodobnost jejího výskytu. Na základě rozboru čtyř hlavních příčin a jejich dílčích událostí byla výsledná pravděpodobnost této

vrcholové události stanovena na 98,5 %. Tento výsledek ukazuje, že v současném nastavení systému krizového řízení existuje vysoké riziko, že při velké mimořádné události například při povodních nemusí být národní reakce dostatečná, a bude nutné aktivovat evropskou pomoc. Implementace navrhovaných opatření by mohla jednotlivé pravděpodobnosti snížit, a tím i celkové systémové riziko. FTA analýza tak plní nejen roli hodnotící, ale i návrhovou pomáhá vytipovat slabiny systému a definovat konkrétní strategické kroky ke zvýšení jeho odolnosti a připravenosti.

7 INFORMAČNÍ LETÁK SMĚREM K VĚŘEJNOSTI

Jedním ze zjištění v praktické části diplomové práce bylo, že i přes existenci dobře nastavených struktur krizového řízení na národní i evropské úrovni přetrvávají problémy v oblasti komunikace směrem k veřejnosti. Analýza FTA potvrdila, že nefunkční nebo nedostatečná komunikace s obyvatelstvem může mít zásadní vliv na průběh mimořádné události, včetně nutnosti aktivace UCPM. Z toho důvodu byla navržena tvorba informačního letáku, který má za cíl zvýšit povědomí veřejnosti o postupech při mimořádných událostech, konkrétně povodních.

Cíl letáku

Cílem informačního letáku je stručně a přehledně informovat obyvatelstvo o správném chování před, během a po povodni. Leták má sloužit jako nástroj prevence a připravenosti, posílit schopnost obyvatel efektivně reagovat a zároveň podpořit důvěru veřejnosti v krizové řízení státu. Informace obsažené v letáku by měly být snadno pochopitelné a přístupné všem věkovým skupinám. Vizuální stránka letáku viz příloha číslo 1.

Textová struktura letáku

- **Název letáku** – „*Jak se chovat při povodni – základní pokyny pro obyvatele*“
- **Úvodní odstavec** – Povodně patří mezi nejčastější a nejničivější přírodní katastrofy, které ohrožují území České republiky. Zkušenosti z minulých let, včetně rozsáhlých záplav, ukázaly, že včasná a správná reakce obyvatel může výrazně snížit následky živelních událostí. Přestože stát disponuje funkčním systémem krizového řízení, klíčovým článkem ochrany zůstává samotný občan. Tento leták slouží jako praktická pomůcka, která přehledně shrnuje základní pokyny pro chování před, během a po povodni. Jeho cílem je zvýšit připravenost veřejnosti, posílit povědomí o preventivních opatřeních a podpořit spolupráci mezi občany a složkami integrovaného záchranného systému.
- **Co dělat PŘED povodní** – Sledujte výstrahy a pokyny úřadů, připravte evakuační zavazadlo, přemístěte cennosti a důležité dokumenty do vyšších pater, zajistěte domácnost, stáhněte si aplikaci „Záchranka“.
- **Jak se chovat BĚHEM povodně** – Zachovejte klid, sledujte oficiální informace, například rádio, web HZS ČR a ČT24, aplikace, nepokoušejte se

projít, nebo projet zaplavenými oblastmi, v případě evakuace jedněte dle pokynů složek IZS.

- **Co dělat PO povodni** – Vraťte se domů jen na pokyn úřadů, nechte si zkontrolovat technický stav domu, zlikvidujte kontaminované potraviny a vodu, vyčistěte a dezinfikujte postižené prostory, požádejte o pomoc pomocí kontaktů na sociální služby a krizové linky.
- **Důležité kontakty** – HZS ČR – tísňová linka 150, tísňové volání – 112, Povodňová linka: +420 739 10 50 80, povodne@adra.cz, místní krizové štáby uveřejněné na stránkách města, nebo obce, webové stránky s aktuálními informacemi například www.hzscr.cz, www.ct24.cz, aplikace pro sledování mimořádných událostí.
- **Závěr letáku** – motto na konec „*Bud'te připraveni – chráňte tím sebe i své blízké*“.

8 SHRNUÍ A INTERPRETACE VÝSLEDKŮ

Praktická část diplomové práce se soustředila na zhodnocení schopnosti České republiky reagovat na rozsáhlé mimořádné události prostřednictvím UCPM, přičemž jako modelová situace byly využity povodně na řece Moravě v roce 2024. Cílem bylo nejen analyzovat konkrétní případové události a identifikovat klíčová rizika, ale především navrhnout konkrétní doporučení/ cestu, která by vedla ke zvýšení připravenosti státu a obyvatelstva. Výzkumné otázky a hypotézy stanovené v úvodu práce tvořily páteř celé analýzy a umožnily postupné ověření předpokladů i návrh praktických výstupů

Výklad výzkumné otázky VO1 – *Jaká je úroveň připravenosti České republiky na mimořádné události z hlediska schopnosti aktivovat a využít Mechanismus civilní ochrany Evropské unie?*

Na základě provedené SWOT analýzy a provedené Matice rizik lze konstatovat, že Česká republika má zavedený funkční systém krizového řízení, jehož hlavní výhodou je institucionální rámec, schopnost spolupráce s evropskými orgány ERCC, CECIS a dostupnost moderní techniky prostřednictvím rescEU. Nicméně systém vykazuje nedostatky v personálním zajištění specializovaných činností, logistické připravenosti, a především v oblasti komunikace směrem k veřejnosti.

Hypotéza 1, podle níž Česká republika není plně připravena zvládnout mimořádnou událost bez využití zahraniční pomoci, se tak na základě dat a analýz do jisté míry potvrzuje. Aktivace UCPM při povodních v roce 2024 byla důsledkem překročení národních kapacit. Analýza FTA prokázala, že bez členství v Mechanismu by byl dopad katastrofy výrazně horší.

Výklad výzkumné otázky VO2 – *Jaké faktory vedly k aktivaci Mechanismu civilní ochrany Evropské unie při povodních v roce 2024 na řece Moravě a jaké byly hlavní slabiny v národní reakci?*

Praktická část prokázala, že mezi nejzávažnější faktory, které mohou vést k možnému pochybení národní reakce, patřily technické a logistické nedostatky, opožděná reakce vedení a krizového řízení, nefunkční komunikace a nízká úroveň informovanosti veřejnosti. Tyto faktory byly detailně rozpracovány v rámci FTA analýzy, kde se právě tyto prvky objevily jako hlavní příčiny vrcholové události – aktivace UCPM.

Analýza poruchového stromu prokázala, že pravděpodobnost vrcholové události dosahovala až 98,5 %, což jednoznačně poukazuje na systémové slabiny v národní připravenosti. **Hypotéza 2** tak dle výsledků FTA poukazuje na fakt, že ji lze potvrdit.

Výklad výzkumné otázky VO3 – *Jaká opatření mohou být navržena k posílení připravenosti a reakce České republiky na základě identifikovaných rizik a provedených analýz?*

Na základě výsledků analýz byly navrženy konkrétní kroky pro zlepšení systému krizového řízení. V rámci CBA a MCA byly hodnoceny možnosti efektivnějšího využívání vybavení například odvlhčovačů, zlepšení logistiky a zavedení nových metod výcviku. Byla navržena zřetelná opatření pro snížení pravděpodobnosti jednotlivých základních událostí ve FTA.

Zejména oblast komunikace směrem k veřejnosti byla označena jako kritická. Na základě identifikace tohoto problému bude jedním z klíčových výstupů práce vytvoření informačního letáku, který bude sloužit pro rychlou orientaci obyvatel při mimořádných událostech. Tento návrh se ukazuje jako zásadní prvek zvyšování odolnosti společnosti. **Hypotéza 3** tak dle výsledků analýz poukazuje na fakt, že ji lze potvrdit.

Shrnutí hlavních poznatků

Z analýz provedených v praktické části diplomové práce vyplývá několik klíčových závěrů:

- Česká republika má dobře nastavený právní a institucionální rámec pro krizové řízení, který je kompatibilní s evropskými strukturami,
- přesto však došlo v krizové situaci, konkrétně během povodní v roce 2024, k aktivaci UCPM. To naznačuje přetrvávající problémy v oblasti kapacit, komunikace a logistické koordinace,
- byly využity metody SWOT, MCA, CBA, Matice rizik a FTA, které ukázaly vysokou pravděpodobnost systémového selhání bez podpory evropského Mechanismu civilní ochrany EU,
- mezi zjištěné nedostatky patří nedostatečné informování obyvatel, přetížení místních jednotek, nedostatek vybavení a absence přesně nacvičených postupů,

- praktickým a navrženým výstupem práce bude vytvoření informačního letáku zaměřené na obyvatele zasažených oblastí. Tento leták má potenciál zlepšit informovanost veřejnosti a přispět ke snížení důsledků mimořádných událostí.

Tyto poznatky poskytují ucelený obraz současného stavu připravenosti ČR na rozsáhlé krizové události a konkrétní návrhy pro zvýšení její odolnosti. Výsledky této diplomové práce mohou být využity jak odbornou, tak institucionální sférou jako podklad pro zlepšení národní politiky civilní ochrany.

DISKUSE

Zatímco v teoretických dokumentech Evropské komise a akademické literatuře se UCPM prezentuje jako velmi efektivní a pružný mechanismus koordinované pomoci *Evropská komise, 2024*, praktická část ukázala, že jeho efektivita závisí především na připravenosti jednotlivých států, zejména v oblasti logistiky, personálních kapacit a komunikace. V tomto ohledu byly odhalené slabiny v národní reakci v souladu s předchozími poznatky autorů, jako je *Kolektiv autorů, 2021* či *Moudřichová, 2023*, kteří poukazují na klíčový význam rychlého rozhodování, dostupnosti techniky a informovanosti veřejnosti.

Zjištění že opožděná aktivace nebo nekompletní reakce může vést k závažným důsledkům, koresponduje i s dalšími poznatky obsaženými v odborné literatuře i dokumentech institucí zabývajících se krizovým řízením. Ty upozorňují na zásadní roli pravidelného školení a připravených komunikačních strategií, které pomáhají zvýšit důvěru veřejnosti v krizové řízení. Podobné závěry vyplývají i z doporučení Evropské komise a agentur zabývajících se civilní ochranou, které zdůrazňují význam školení obyvatelstva, krizových simulací a posilování role místních samospráv v rámci krizového řízení.

Zjištění z praktické části práce ukazují, že český systém krizového řízení je sice robustní, ale stále do určité míry závislý na evropské pomoci. Tento závěr podporuje hypotézu H1 a odráží i širší evropské trendy, kdy i vyspělé státy volí aktivaci UCPM při krizích většího rozsahu. Taktéž návrhy z MCA a CBA potvrzují, že investice do připravenosti například vysoušečů se vyplácejí, což potvrzuje i analýza nákladů.

Navržené opatření vytvořit informační leták k mimořádným událostem je v souladu s doporučeními odborníků v oblasti krizové komunikace, kteří dlouhodobě upozorňují na důležitost předem připravených a srozumitelných návodů pro obyvatelstvo.

ZÁVĚR

Tato diplomová práce měla za cíl vytvořit návrh zlepšení připravenosti České republiky na mimořádné události prostřednictvím analýz a návrhu využití cesty Mechanismu civilní ochrany EU. Tento cíl se podařilo naplnit. Na základě reálných údajů a analytických metod byly identifikovány klíčové slabiny systému krizového řízení a navržena konkrétní opatření, která mohou přispět k vyšší efektivitě reakce.

Během zpracování jsem očekával, že se podaří odhalit především technické či institucionální nedostatky, ale výsledky ukázaly, že neméně důležitá je i složka lidská, zejména komunikace a informovanost veřejnosti. Významným momentem bylo zjištění, že mnohé nástroje, jako jsou plány nebo vybavení, již existují, avšak jejich využití a aktualizace zůstávají s rezervami. Z tohoto důvodu vnímám jako zásadní přínos návrhu letáku pro obyvatelstvo, který reaguje na konkrétní zjištění z FTA analýzy.

Do budoucna by bylo vhodné navázat dalším výzkumem, který by byl zaměřený na měření dopadu těchto opatření v praxi a rozšířit výzkum o analýzu dalších typů mimořádných událostí, například technologických havárií či blackoutů nebo těch, u kterých lze očekávat zhoršenou připravenost jak složek IZS nebo veřejnosti. Zvláštní pozornost by si zasloužila i otázka využití digitálních nástrojů a umělé inteligence pro včasnou detekci rizik a řízení odezvy. Práce potvrdila význam evropské solidarity v rámci civilní ochrany a zároveň ukázala, že klíč ke zvládnutí krizových situací spočívá ve správném propojení národních a evropských nástrojů, a především ve schopnosti efektivně a včas reagovat.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

ASANA. Risk Management Plan Template. [online]. 2024 [cit. 2025-04-06]. Dostupné z: <https://asana.com/templates/risk-management-plan>

CALICCHIO, Stefano. SWOT analýza ve 4 krocích. Jak využít matici SWOT pro změnu v kariéře a podnikání. [online]. Stefano Calicchio, 2021. ISBN 9791220366622. Dostupné z: <https://books.google.com/books/about?id=hhBBEAAAQBAJ>

ČTK. Bez proudu bylo ráno kvůli počasí přes čtvrt milionu domácností [online]. ČT24, 2024-07-09 [cit. 2025-04-05]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/clanek/domaci/bez-proudu-bylo-rano-kvuli-pocasi-pres-ctvrt-milionu-domacnosti-353031>

ČTK. Celkové škody po povodních vláda odhaduje na 45 až 50 miliard korun [online]. Seznam Zprávy, 2024-07-10 [cit. 2025-04-05]. Dostupné z: <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/domaci-zivot-v-cesku-celkove-skody-po-povodnich-vlada-odhaduje-na-45-az-50-miliard-korun-264123>

DEAN, Marco. A Practical Guide to Multi-Criteria Analysis [online]. January 2022 [cit. 2025-04-05]. Dostupné z: https://www.researchgate.net/profile/MarcoDean/publication/358131153_A_Practical_Guide_to_Multi_Criteria_Analysis/links/61f198a98d338833e398624c/A-Practical-Guide-to-Multi-Criteria-Analysis.pdf

DUGUET, Margaux a Elise, LAMBERT. Crues : l'Aisne rejoint les six départements déjà placés en vigilance orange, le Pas-de-Calais toujours en alerte rouge [online]. France Info, 2024 [cit. 2025-03-12]. Dostupné z: https://www.francetvinfo.fr/environnement/evenements-meteorologiques-extremes/inondations-et-crues/crues-l-aisne-rejoint-les-six-departements-deja-places-en-vigilance-orange-le-pas-de-calais-toujours-en-alerte-rouge_6279903.html

EUROPEAN COMMISSION, *Frequently Asked Questions On Transport and Operations Grants under the Union Civil Protection Mechanism*, 2021, Brusel.

EUROPEAN COMMISSION. Additional information on unit costs and contributions [online]. Brussels, 2021 [cit. 2025-04-05]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/opportunities/docs/2021-2027/common/guidance/additional-information-on-unit-costs-and-contributions_en.pdf

EUROPEAN COMMISSION. Greece activates European Civil Protection Mechanism to combat Attica's wildfires [online]. GTP Headlines, 12. srpna 2024 [cit. 2025-03-12].

Dostupné z: <https://news.gtp.gr/2024/08/12/greece-activates-european-civil-protection-mechanism-to-combat-atticas-wildfires/>

EVROPSKÁ KOMISE. . Technical Assistance and Support Teams (TAST) Guidance Document [online]. Brussels: European Commission, 2021 [cit. 2025-03-12]. Dostupné z: <https://erccportal.jrc.ec.europa.eu/DesktopModules/ResponseCapacity/Documents/TAST%20guidance%20document.pdf>

EVROPSKÁ KOMISE. Commission Implementing Decision (EU) 2018/142 of 1 February 2018 laying down rules on the certification procedure for the European Civil Protection Pool [online]. Brussels: European Commission, 2018 [cit. 2025-03-12]. Dostupné z: https://eur-lex.europa.eu/eli/dec_impl/2018/142/oj/eng

EVROPSKÁ KOMISE. Commission Implementing Decision (EU) 2019/420 of 13 March 2019 amending Implementing Decision 2014/762/EU as regards rescEU capacities [online]. Brussels: European Commission, 2019 [cit. 2025-03-12]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32019D0420>

EVROPSKÁ KOMISE. Commission Implementing Decision of 16 October 2014 laying down rules for the implementation of Decision No 1313/2013/EU of the European Parliament and of the Council on a Union Civil Protection Mechanism (2014/762/EU) [online]. Brussels: European Commission, 2014 [cit. 2025-03] – Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32014D0762>

EVROPSKÁ KOMISE. Guidelines for a streamlined certification and recertification of twin capacities [online]. Brussels: European Commission, Directorate-General for European Civil Protection and Humanitarian Aid Operations (ECHO), 2022 [cit. 20240310]. Dostupné z: <https://erccportal.jrc.ec.europa.eu/DesktopModules/ResponseCapacity/Documents/Certification%20and%20recertification%20of%20twin%20capacities%20-%20guidelines.docx.pdf>

Evropská komise. Practical Guide on the ECPP certification grid (v. March 2024). Brussels: European Commission, Directorate-General for European Civil Protection and Humanitarian Aid Operations (ECHO), 2024. Interní dokument.

EVROPSKÁ KOMISE. rescEU – Strengthening European disaster response [online]. Brussels: European Commission, Directorate-General for European Civil Protection and

Humanitarian Aid Operations (ECHO), [cit. 2024-03-10]. Dostupné z: https://civil-protection-humanitarian-aid.ec.europa.eu/what/civil-protection/resceu_en

EVROPSKÁ UNIE. Rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady č. 1313/2013/EU ze dne 17. prosince 2013 o mechanismu civilní ochrany Unie. Úřední věstník Evropské unie. 20.12.2013, L 347, s. 924–947. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX%3A32013D1313>

FRÖHLICH, Jiří. Posíláme pomoc do Francie kvůli povodním [online]. Hasičský záchranný sbor České republiky, 2024 [cit. 2025-03-12]. Dostupné z: <https://hzscr.gov.cz/clanek/posilame-pomoc-do-francie-kvuli-povodnim.aspx>

GENERÁLNÍ ŘEDITELSTVÍ HZS ČR. Druhy modulů civilní ochrany EU [online]. Praha: Generální ředitelství HZS ČR, [cit. 2024-03-10]. Dostupné z: <https://hzscr.gov.cz/clanek/druhy-modulu-civilni-ochrany-eu.aspx>

GTP EDITING TEAM. Greece Activates European Civil Protection Mechanism to Combat Attica's Wildfires [online]. GTP Headlines, 12. srpna 2024 [cit. 2025-03-12]. Dostupné z: <https://news.gtp.gr/2024/08/12/greece-activates-european-civil-protection-mechanism-to-combat-atticas-wildfires/>

KHORRAM - MANESH, Amir. Handbook of Disaster and Emergency Management [online]. Gothenburg: Kompendiet, 2017 [cit. 2025-03-14]. ISBN 978-91-639-3200-7. Dostupné z: https://opac.fkik.uin-alauddin.ac.id/repository/Amir-Khorram-Manesh_S5_web_low.pdf

KLARSTEIN. DuraDry 50L – odvlhčovač vzduchu 50 l/den, 450 m³/h, mobilní, nerezová ocel [online]. Klarstein.cz, [cit. 2025-04-05]. Dostupné z: <https://www.klarstein.cz/DuraDry-50L-odvlhcovac-vzduchu-50-l-den-50-80-m-nerezavejici-ocel-mobilni-450-m-h-50l-24h-Modra.html>

Kol. autorů, Krizové řízení při nevojenských krizových situacích, ochrana obyvatelstva, kritická infrastruktura: modul A; C; I. Praha: Ministerstvo vnitra, 2021, ISBN 978-80-7616-097-2.

KOZLOV, Kyrylo. Nákladově přenosová analýza jako nástroj pro hodnocení ekonomické efektivnosti projektů [online]. Brno, 2022 [cit. 2025-04-11]. Bakalářská práce. Masarykova univerzita, Ekonomicko-správní fakulta. Dostupné z: https://is.muni.cz/th/frpza/Bakalarska_Prace_Kyrylo_Kozlov_Archive.pdf

MÉTÉO-FRANCE. Vigilance météorologique [online]. [cit. 2025-03-12]. Dostupné z: <https://vigilance.meteofrance.fr/fr>

MOUDŘICHOVÁ, Eliška. Všestranné zabezpečení při nasazení záchranných týmů ČR v zahraničí [online]. 2023. Diplomová práce. Praha: České vysoké učení technické v Praze, Fakulta biomedicínského inženýrství [cit. 2025-03-02]. Dostupné z: <http://dspace.cvut.cz/bitstream/handle/10467/112653/FBMI-DP-2023-Moudrichova-Eliska-prace.pdf?sequence=-1&isAllowed=y>

NAJDENOVÁ, Jana. Pozemní odřad v Řecku [online]. Hasičovo.cz, 7. srpna 2024 [cit. 2025-03-12]. Dostupné z: <https://www.hasicovo.cz/cs/zpravy/pozemni-odrad-v-recku>

PLÍVOVÁ, Viktorie. Léčba chronické obstrukční plicní nemoci stojí VZP ročně víc než 1,7 mld. korun. Nejvíce nemocných bylo v Praze a na jižní Moravě [online]. VZP, 2023 [cit. 2025-04-05]. Dostupné z: <https://www.vzp.cz/o-nas/aktuality/lecba-chronicke-obstrukcni-plicni-nemoci-stoji-vzp-rocne-vic-nez-1-7-mld-korun-nejvice-nemocnych-bylo-v-praze-a-na-jizni-morave>

POJIŠŤOVNA KOOPERATIVA. Jak postupovat při povodni a co hradí pojištění [online]. 2023 [cit. 2025-04-05]. Dostupné z: <https://www.koop.cz/poradna/jak-postupovat-pri-povodni>

RADA EVROPSKÉ UNIE. Dlouhodobý rozpočet EU [online]. [cit. 2025-03-12]. Dostupné z: <https://www.consilium.europa.eu/cs/policies/eu-long-term-budget/>

ROZHODNUTÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY č. 2019/420/EU ze dne 13. března 2019, kterým se mění rozhodnutí č. 1313/2013/EU o mechanismu civilní ochrany Unie. In: Úřední věstník Evropské unie 2019. Brusel: Evropský parlament a Rada, 2019, ročník 2019, L 77 I/1.

ŘEHÁK, David; MARTÍNEK, Bohumír a LEGIERSKÁ, Petra. Ochrana obyvatelstva v kontextu aktuálních bezpečnostních hrozeb. 2. rozšířené vydání. V Ostravě: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství. SPBI Spektrum. Červená řada, 2019. ISBN 978-80-7385-220-7.

SADÍLEK, Zdeněk; PÁLKOVÁ, Barbora a KALAMÁR, Štěpán. Krizové řízení a integrovaný záchranný systém. Praha: Vysoká škola finanční a správní. Educopress, 2019. ISBN 978-80-7408-192-7.

SANTOS- REYES, Jaime a Alan N. BEER. An accident model for security incidents [online]. 2017 [cit. 2025 03 12]. Dostupné z: <https://core.ac.uk/download/pdf/79623194.pdf>

STRUZIK, Edward. Firestorm: How wildfire will shape our future. Washington: Island Press, 2017. ISBN 978-1-61091-819-0.

SVOBODOVÁ, Anna. Mechanismus civilní ochrany Evropské Unie. 2024. Diplomová práce. Brno: Masarykova univerzita, Ekonomicko-správní fakulta. Vedoucí práce Ing. Eduard Bakoš, Ph.D. Dostupné z: <https://theses.cz/id/vjvq0v/>

ŠULA, Radek. Finanční management při řešení mimořádných událostí a krizových situací [online]. Bezpečnostní teorie a praxe, 2022 [cit. 2025-03-12]. Dostupné z: <https://veda.polac.cz/wp-content/uploads/2022/06/Financni-management-pri-reseni-mimoradnych-udalosti-a-krizovych-situaci.pdf>

TASKIN, Esra. Northern France on high alert as floods sweep region [online]. Anadolu Agency, 2024 [cit. 2025- 03- 12]. Dostupné z: <https://www.aa.com.tr/en/europe/northern-france-on-high-alert-as-floods-sweep-region/3098670#>

VANLATON, Martin. Inondations dans le Pas-de-Calais : après une nuit difficile, à quoi s'attendre cours d'eau par cours d'eau dans les prochaines heures [online]. France 3 Régions, 2024 [cit. 2025 - 03- 12]. Dostupné z: <https://france3regions.francetvinfo.fr/hauts-de-france/pas-calais/inondations-dans-le-pas-de-calais-apres-une-nuit-difficile-a-quoi-s-attendre-cours-d-eau-par-cours-d-eau-dans-les-prochaines-heures-2899571.html>

VARGOVÁ, Slavomíra. Inženýrství rizik. Online. Zlín: Univerzita Tomáše Bati, 2018. [cit. 2025-03-10]. Dostupné z: <https://moodle.utb.cz/mod/resource/view.php?id=685911>

VILÁŠEK, Jan a FUS, Josef. Krizové řízení v ČR na počátku 21. století. Karolinum, 2023. ISBN 978-80-246-5514-7.

WIDMALM, Sten; F.PARKER, Charles and PERSSON, Thomas. Civil Protection Cooperation in the European Union. Palgrave Macmillan Cham, 2019. ISBN 978-3 -030-02858-9.

WRANOVÁ, Martina. Unijní cíle ve věci odolnosti vůči katastrofám [online]. Tvoříme Evropu, 8. února 2023 [cit. 2025-03-12]. Dostupné z: <https://tvorimevropu.cz/2023/02/08/unijni-cile-ve-veci-odolnosti-vuci-katastrofam/>

ŽŮREK, Michal. Vývoj a úkoly národního a informačního střediska. Časopis 112 [online]. Ročník XXI, číslo 10, 2022 [cit. 2024-09-10]. Dostupné z: <https://hzscr.gov.cz/clanek/casopis-112-rocnik-xxi-cislo-10-2022.aspx?q=Y2hudW09Mw%3D%3D>

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1 Logo civilní ochrany Evropské Unie	17
Obrázek 2 ECPP mapa.....	20
Obrázek 3 Upozornění na počasí a povodně	36
Obrázek 4 Satelitní snímky monitorující požár	38
Obrázek 5 TAST – administrativa, v oblasti výživy a logistiky, zdravotní.....	41
Obrázek 6 Systém TAST – podpora expertních týmů.....	45
Obrázek 7 FTA strom událostí.....	69

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1 Přehled rozsahu nákladů	29
Tabulka 2 – Pomoc UCPM	53
Tabulka 3 – Materiál ze zásob HZS ČR a SSHR.....	54
Tabulka 4 – Stav vysoušečů při povodních na řece Moravě v roce 2024.....	55
Tabulka 5 SWOT Analýza	58
Tabulka 6 MCA kritéria	60
Tabulka 7 Matice rizik	64
Tabulka 8 Výsledky Matice rizik.....	65
Tabulka 9 Symboly pro FTA	66

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

ADMIN	Administrativa
BCR	Benefit cost ratio
CBA	Analýza nákladů a přínosů
CBRN/CBRNDET	chemické, biologické, radiologické a nukleární ohrožení / detekce
CECIS	Informační systém pro mimořádné události
DG ECHO	Generální ředitelství pro humanitární pomoc a civilní ochranu
ECPP	Evropský soubor civilní ochrany
ECHO	Společný nouzový komunikační a informační systém
EMT	Zdravotnický záchranný tým
ERCC	Koordinační středisko pro reakci na mimořádné události
EU	EVROPSKÁ UNIE
EUCPT	Týmy civilní ochrany Evropské Unie
FRB	Povodňový záchranný modul s člunem
FTA	Analýza stromu poruchových stavů
FX	Terénní cvičení
HCP	Modul vysokokapacitního čerpání
HEAT	Povědomí o nepřátelském prostředí
HKK	Královéhradecký kraj
HZS ČR	Hasičský záchranný sbor České republiky
ICT	Informační a komunikační technologie
IZS	Integrovaný záchranný systém
JHC	Jihočeský kraj
JHM	Jihomoravský kraj
KVK	Karlovarský kraj
LBK	Liberecký kraj

MCA	Multi-kriteriální analýza
MOSS	Minimální provozní bezpečnostní standardy pro operace OSN
MSK	Moravskoslezský kraj
MU	Mimořádná událost
MV-GŘHZS ČR	Ministerstvo vnitra – generálního ředitelství hasičského záchranného sboru České republiky
NOPIS	Národní operační a informační středisko
OLK	Olomoucký kraj
PAK	Pardubický kraj
PHA	Hlavní město Praha
PLK	Plzeňský kraj
STC	Středočeský kraj
SWOT	Silné, slabé stránky, příležitosti, hrozby
TAST	Tým technické pomoci a podpory
TTX	Stolní cvičení
UCPM	Mechanismus civilní ochrany EU
ULK	Ústecký kraj
UNDSS	Oddělení bezpečnosti a ochrany Organizace spojených národů
USAR	Vyhledávací a záchranná jednotka
VYS	Kraj Vysočina
WHO	Světová zdravotnická organizace
ZLK	Zlínský kraj

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha P I: Informační leták směrem k veřejnosti

Jak se chovat při povodni - základní pokyny pro obyvatele

Povodně patří mezi nejčastější a nejničivější přírodní katastrofy, které ohrožují území České republiky. Zkušenosti z minulých let, včetně rozsáhlých záplav, ukázaly, že včasná a správná reakce obyvatel může výrazně snížit následky živelních událostí. Přestože stát disponuje funkčním systémem krizového řízení, klíčovým článkem ochrany zůstává samotný občan. Tento leták slouží jako praktická pomůcka, která přehledně shrnuje základní pokyny pro chování před, během a po povodni. Jeho cílem je zvýšit připravenost veřejnosti, posílit povědomí o preventivních opatřeních a podpořit spolupráci mezi občany a složkami integrovaného záchranného systému.

Co dělat PŘED povodní

Sledujte výstrahy a pokyny úřadů, připravte evakuační zavazadlo, přemístěte cennosti a důležité dokumenty do vyšších pater, zajistěte domácnost, stáhněte si aplikaci „Záchranka“.

Jak se chovat BĚHEM povodně

Zachovejte klid, sledujte oficiální informace, například rádio, web HZS a ČT24, aplikace, nepokoušejte se projít, nebo projet zaplavenými oblastmi, v případě evakuace jednejte dle pokynů složek IZS.

Co dělat PO povodni

Vraťte se domů jen na pokyn úřadů, nechte si zkontrolovat technický stav domu, zlikvidujte kontaminované potraviny a vodu, vyčistěte a dezinfikujte postižené prostory, požádejte o pomoc pomocí kontaktů na sociální služby a krizové linky.

Důležité kontakty

HZS – tísňová linka 150, tísňové volání – 112,
Povodňová linka: +420 739 10 50 80, povodne@adra.cz,
místní krizové štáby uveřejněné na stránkách města,
nebo obce, webové stránky s aktuálními informacemi
například www.hzscr.cz, www.ct24.cz, aplikace pro
sledování mimořádných událostí.

„Bud'te připraveni – chráníte tím sebe i své blízké“.